

Da li je Sveti duh treća osoba u Bogu?

Pretraživanje Biblije za istinom

Joel W. Hemphill

Naslov originala

Is The Holy Spirit The Third Person of God?

-A Biblical Search For The Truth-

Joel W. Hemphill

Za izdanje na srpskom jeziku:
www.biblijski-monoteizam.com

Jun 2016

Prevod sa engleskog:
Marija Ivković

Korektura:
Aleksandar Vuksanović

Trumpet Call Books
P.O. Box 656
Joelton, Tennessee 37080

Trumpet Call Books

P.O. Box 656

Joelton, TN 37080

www.thehemphills.com- www.trumpetcallbooks.com

Da li je Sveti duh treća osoba u Bogu?

(Biblijska potraga za istinom)

ISBN: 978-0-9825196-0-8

Autorsko pravo © 2009 Joel W. Hemphill

Sva prava zadržana

Nijedan deo ove knjige ne sme biti reprodukovan bez pismene saglasnosti izdavača, osim onoga što je dozvoljeno pod Doktrinom poštene upotrebe.

Svi biblijski citati preuzeti iz Verzije Kralja Džejmsa, osim na mestima gde je drugi prevod Biblije naveden.

„Citati preuzeti iz Svete Biblije. Nova međunarodna verzija autorska prava © 1973, 1978, 1984 Međunarodno biblijsko društvo.

Upotrebljeni uz dozvolu: Zondervan Bible Publishers."

"Biblijski citati iz Noe američke standardne Biblije autorska prava 1960, 1962, 1968, 1971 data od strane *LockmanFoundation*, upotrebljeni uz dozvolu.

Fotografije Joel-a i LaBreeska-e:

Bloodworth Photography i Ralph BatTett.

Priznanja

Duboko se zahvaljujem svojoj voljenoj ženi LaBreeska čija ljubav, molitve i mudri saveti predstavljaju neprocenljiv dar meni od našeg Oca. Posebnu zahvalnost dugujem našoj sekretarici Dawn Mansfield za njenu pomoć prilikom kucanja i prekucavanja rukopisa. Ti si žena Božija sa srcem sluge. Takođe želim da se zahvalim našoj dragoj prijateljici Lynsae Harkins iz *Lynsae Printing and Design* za umetnički osmišljenu naslovnu stranicu kao i dragoj prijateljici Nancy Carter iz *Quality DigiPress* za postavku teksta i dizajniranje. Obe ste drage i talentovane dame. Posebnu zahvalnost dugujem svešteniku Dan Gillu i Dr. Joe Martinu za čitanje rukopisa i iznošenje korisnih saveta. Hvala celokupnoj mojoj porodici i prijateljima koji vole, ohrabruju i mole se za sve nas. Ruku pod ruku i sigurnim korakom se krećemo ka jednom veoma posebnom mestu.

„Hoću da ste vi mudri na dobro a prosti na zlo. A Bog mira da satre sotonu pod noge vaše skoro.” (Rimljanima 16:19-20 NASB).

Sadržaj:

<u>Poglavlje 1</u> Bog Biblije je jedan	13
<u>Poglavlje 2</u> Sveti duh je Duh Oca.....	21
<u>Poglavlje 3</u> Neka šokantna priznanja.....	31
<u>Poglavlje 4</u> Hristov duh	59
<u>Poglavlje 5</u> Šta je Pavle rekao o Svetom duhu?	79
<u>Prilog A</u> Razumevanje prvog poglavlja Jevanđelja po Jovanu	91
<u>Prilog B</u> Čovek Hrist Isus – Poslednji Adam	97
<u>Prilog C</u> Da li Isus i Bog imaju jednak autoritet?.....	103
<u>Prilog D</u> Bog dolazi lično	107
<u>Prilog E</u> Gde je Isus sada?	111
<u>Prilog F</u> Dva sumnjiva stiha	115
O autoru	127
Fusnote.....	139

Da li je Sveti duh treća osoba u Bogu?

-Biblijska potraga za istinom –

Joel W. Hemphill

Ovom knjigom želim da vratim slavu Bogu i da mu u našoj doktrini i molitvama ukažem čast kao Jednom Svevišnjem Bogu.

„Ako sam ja Otac, gde je moja čast ... reče Gospod nad vojskama“ (Malahija 1:6).

Slava Bogu!

„Da jednodušno jednim ustima **slavite Boga, čak i Oca** Gospoda našeg Isusa Hrista.” (Rimljanima 15:6)

„Jedinom premudrom **Bogu, kroz Isusa Hrista, slava vavek. Amin.**” (Rimljanima 16:27)

„I videh drugog anđela gde leti posred neba... I govoraše velikim glasom: **Bojte se Boga, i podajte Mu slavu**” (Otkrovenje 14:6-7).

Obratite pažnju na sledeće:

*Slava – glorifikovanje (grčki - „doxa” - „doxazo” – Strong #1391 -92 – **priznati** da je osoba ili stvar onakva kakva ona jeste. Ova reč se u suštini odnosi na priznanje koje pripada osobi – čast – zvanje. Odati priznanje, čast ili hvalu”).*

Hebrew-Greek Study Bible;

AMG International Inc.: str.1708-9.

Poglavlje 1

Bog Biblije je jedan

„Čuj, Izrailju: *Gospod je Bog naš jedini Gospod*” (Peta Mojsijeva 6:4).

„A Isus odgovori mu: *Prva je zapovest od svih: Čuj Izrailju, Gospod je Bog naš Gospod jedini*” - *Isusove reči* (Marko 12:29).

Uvod

2006. godine sam završio sa pisanjem i dao sam u štampu knjigu pod nazivom „*Bogu neka je slava*”. Knjiga ima 390 strana i sadrži više od hiljadu biblijskih citata. Knjiga se fokusira na to ko je zapravo jedan Svevišnji Bog Biblije i koji je njegov odnos sa svojim natprirodno začetim i bezgrešnim Sinom Isusom Hristom, Mesijom koga je rodila devica i koji predstavlja jedini put do Boga. Knjiga je široko prihvaćena i mnogim ljudima je pomogla da bolje razumeju ovu izuzetnu tematiku, a mene je sam Bog odredio da se pozabavim istom.

Iako sam se bavio temom Svetog duha, on nije predstavljao glavni fokus mog istraživanja. Samim tim, brojni ljudi su od mene zatražili da napišem koju reč više o toj tematici a ova knjiga predstavlja pokušaj da ispunim te zahteve.

U ovoj knjizi planiram da istražim pitanje: Da li postoji biblijski razlog da se u našim umovima i u našoj doktrini Sveti duh proglašuje trećom osobom Boga, nekoga ko je odvojen i drugačiji od Boga Oca. Ako taj razlog ne postoji, šta je onda sa doktrinom Trojstva, jer bez tri odvojene, jednake i podjednako večne osobe Boga, Trojstvo ne postoji.

Bez okolišanja ću reći da duboko verujem u Duh Božiji. Radije bih umro nego rekao išta protiv Svetog duha. Kršten sam Svetim duhom kada sam imao deset godina, kraj jednog oltara. Tokom više od 50 godina svoje službe Sveti duh me je pomazao, nadahnuo, osnažio, vodio i štitio.

Ali, javlja se pitanje koje zaista treba ozbiljno da razmotre svi inteligentni ljudi širom Sveta koji vole Boga i strahuju od Njega. Da li Bog Biblije postoji kao tri sasvim jednake i podjednako večne osobe; Bog Otac, Bog Sin i Bog Sveti duh; jednake slave i večnog visočanstva, blagosloveno Trojstvo? Prema Bibliji, Bog je jedan entitet, biće, osoba. Molim Vas da razmotrite naredne biblijske činjenice.

1. Postoji šezdeset sedam biblijskih stihova u kojima jasno stoji da je Bog „jedan“ a ne postoji nijedan uverljiv stih, u kome se tvrdi da je On dvojica ili trojica. (Proučavaoci Biblije su dokazali da je stih 5:7 Prve Jovanove poslanice naknadno umetnut. (vidi Prilog F).
2. U Bibliji postoji preko 10 000 zamenica i glagola u jednini koji se odnose na Boga (Ja, mene, on, njega – **nikad** – mi, oni, njih; npr. „Ja sam bio“ **a ne** „mi smo bili“).

Bog Biblije je **jedan**.

Poslušajte Stari zavet. „Čuj, Izrailju: Gospod je Bog naš jedini Gospod“ (5. Mojsijeva 6:4).

„Vidite sada da sam ja, ja sam, i da **nema Boga osim mene.**”
(Peta Mojsijeva 32:39).

„Ustanite, blagosiljajte Gospoda Boga svog ... Ti si **sam Gospod...** i vojska nebeska **Tebi se klanja.**” (Nemija 9:5-6).

„Nema svetog kao što je Gospod; jer **nema drugog osim Tebe;** i nema stene kao što je Bog naš.” (I Samuilova 2:2).

„**Samo si Ti Bog**” (Ps. 86:10).

„Gospode nad vojskama, Bože Izrailjev, ... **Ti si sam Bog** svim carstvima na zemlji” (Isaija 37:16).

„Koga si ružio i hulio? I na koga si podigao glas? I podigao uvis oči svoje? Na **Jednog Sveca Izrailjevog.**” (Isaija 37:23).

„Vi ste moji svedoci, veli Gospod, i sluga moj koga izabrah, da biste znali i verovali mi i razumeli da sam ja; **pre mene nije bilo Boga niti će posle mene biti.** Ja sam, ja sam Gospod, i osim mene nema Spasitelja” (Isaija 43:10-11).

„**Ima li Boga osim mene? Ne, nema Boga, ne znam nijednog**” (Isaija 44:8).

„**Ja Gospod načinih sve: razapeh nebo sam, rasprostreh zemlju sam**” (Isaija 44:24).

„**Ja sam Gospod, i nema drugog, osim mene nema Boga; ... nema drugog osim mene; ja sam Gospod i nema drugog**” (Isaija 45:5-6).

„**Ovako veli Gospod, jedan Svetac Izrailjev i Tvorac njegov: Ja sam načinio zemlju i čoveka na njoj stvorio, ja sam razapeo nebesa svojim rukama**” (Isaija 45:11-12).

„**Jer ovako veli Gospod, koji je stvorio nebesa, sam Bog... ja sam Gospod, i nema drugog**” (Isaija 45:18).

„... **Nema osim mene drugog Boga, Boga pravednog i Spasitelja, nema drugog osim mene. Pogledajte u mene, i spašćete se svi krajevi zemaljski; jer sam ja Bog, i nema drugog**” (Isaija 45:21-22).

„**Jer sam ja Bog, i nema drugog Boga, i niko nije kao ja**” (Isaija 46:9).

„**Ime je Izbavitelju našem Gospod nad vojskama, jedan Svetac Izrailjev**” (Isaija 47:4).

„A Gospod je pravi Bog, Bog živi i car večni ... ime Mu je Gospod nad vojskama.” (Jeremija 10:10, 16).

„I poznaćete da sam ja usred Izrailja, i da sam ja Gospod Bog vaš, i da nema drugog” (Joil 2:27).

„Nije li nam svima jedan Otac? Nije li nas jedan Bog stvorio?” (Malahija 2:10).

Imavši u vidu prethodne citate iz Biblije, Molim Vas da se zapitate koje značenje nose reči „sam”, „niko drugi” i „jedan Svetac” znače?

Obratite pažnju na reči koje Mojsije upućuje Izraelu, a koje su zabeležene u stihovima 4:33 i 35-36 Pete knjige Mojsijeve:

*„Je li kad čuo koji narod glas Božji gde govori ispred ognja, kao što si ti čuo i ostao živ? **Tebi je to pokazano da poznaš da je Gospod Bog, i da nema drugog osim Njega. Dao ti je da čuješ glas Njegov s neba da bi te naučio, i pokazao ti je na zemlji oganj svoj veliki, i reči Njegove čuo si ispred ognja”** (Mojsijeve reči) (5. Mojsijeva 4:33, 35-36).*

Saslušajte Apostole:

„Ili je samo jevrejski Bog, a ne i neznabožački? Da, i neznabožački.

Jer je Jedan Bog koji će opravdati obrezanje iz vere i neobrezanje verom” (Pavlove reči) (Rimljanima 3:29-30).

*„Jedinom **premudrom Bogu, kroz Isusa Hrista, slava vavek. Amin” (Rimljanima 16:27).***

*„A Caru **večnom, besmrtnom, nevidljivom, jedinom premudrom Bogu** čast i slava va vek veka. Amin” (1. Timotiju 1:17).*

*„Nema drugog Boga osim jednog. Ali mi imamo samo **jednog Boga Oca... i jednog Gospoda Isusa Hrista” (1. Korinćanima 8:4, 6).***

*„Ali posrednik nije posrednik jednog; već **Bog je jedan” (Galatima 3:20).***

*„**Jedan Bog i Otac svih, koji je nad svima, i kroza sve, i u svima nama” (Efescima 4:6).***

*„Jer je **jedan Bog, i jedan posrednik Boga i ljudi, čovek Hristos Isus (1. Timotiju 2:5).***

*„**Bog ne može zlom iskušati ... Nego, svaki čovek je kušan” (Luka 1:13-14) (Isus koga je „kušao đavo četrdeset dana” – Luka 4:1-2).***

„Ti veruješ da je **jedan Bog**; dobro činiš; i đavoli veruju, i drhću”
(Jakovljeve reči) (Jakovljeva 2:19).

„Jer i **Hristos** jedanput za grehe naše postrada, pravednik za nepravednike, da nas **privede k Bogu**... Isus Hrist, koji je otišao na nebo i koji je postavljen **sa desne strane Boga**” (Petar govori) (1. Petrova 3:18, 22).

„ ... da se u svačemu slavi **Bog kroz Isusa Hrista**” (1 Petrova 4:11).

„Ni **jedan čovek nikada nije video Boga**” (Jovanove reči) (1. Jovanova 4:12). Međutim, hiljade ljudi je videlo Isusa.

„**Jedinog Gospodara Boga** i Gospoda našeg Isusa Hrista odriču se.” (Judine reči) (Judina stih 4.).

„I odmah bih u duhu; i gle, presto stajaše na nebu, i **na prestolu seđaše jedan** ... i one (zveri) i mira ne imaju dan i noć govoreći: Svet, svet, svet Gospod Bog Svedržitelj (Jovan Otkrovitelj) (Otkrovenje 4:2, 8).

Slušaj reči našega spasitelja Isusa Hrista:

„A On reče mu: Što me zoveš blagim? Niko nije blag **osim jednog Boga**. A ako želiš ući u život, drži zapovesti“ (Matej 19:17).

*„I ocem ne zovite nikoga na zemlji; jer je u vas koji je na nebesima. Niti se zovite gospodari; jer je u vas jedan **Gospodar Hristos**” (Matej 23:9-10).*

*„U taj čas obradova se Isus u duhu i reče: Hvalim Te, Oče, **Gospode neba i zemlje**” (Luka 10:21).*

*„A Isus odgovori mu: Prva je zapovest od svih: **Čuj Izrailju, Gospod je Bog naš Gospod jedini**; I reče Mu književnik: Dobro, učitelju! Pravo si kazao da je jedan Bog, i nema drugog osim Njega; A Isus videvši kako pametno odgovori, reče mu: Nisi daleko od carstva **Božjeg**. I niko više ne smeše da Ga zapita” (Marko 12:29, 32, 34). (Šta to govori o onima koji ne veruju da je Bog „jedan”)?*

*„Kako vi možete verovati kad primete slavu jedan od drugog, a slave koja je od **jedinog Boga** ne tražite?” (Jovan 5:44-45 NASB).*

*„**Oče!** Dođe čas, proslavi Sina svog, da i Sin Tvoj proslavi Tebe; A ovo je život večni da poznaju **Tebe jedinog istinitog Boga**, i koga si poslao Isusa Hrista (Jovan 17:1,3).*

Poglavlje 2

Sveti duh je Duh Oca

*„A kad vas predadu, ne brinite se kako ćete ili šta ćete govoriti; jer će vam se u onaj čas dati šta ćete kazati. **Jer vi nećete govoriti, nego Duh Oca vašeg govoriće iz vas**” (Isusove reči) (Matej 10:19-20).*

*„A kad vas povedu da predaju, ne brinite se unapred šta ćete govoriti, niti mislite; nego šta vam se da u onaj čas ono govorite; **jer vi nećete govoriti nego Duh Sveti**” (Isusove reči) (Marko 13:11).*

Da, Bog Biblije je jedan entitet, biće, osoba. On je niko drugi do večni Bog, Svemoćni Bog, veliki Stvaralac svega, naš nebeski Otac! Dakle, ko ili šta je Sveti duh koji se toliko često javlja u Bibliji? Sveti duh je duh Oca, moć i prisustvo Božijeg delovanja. Obratite pažnju na stihove koji citiraju Isusove reči na samom početku ovog poglavlja. On u stihovima 10:19-20 Jevanđelja po Mateju svojim učenicima kaže da ne misle o tome šta će reći o svojim verovanjima kada budu pozvani pred sabor, jer neće oni govoriti već će umesto njih govoriti njihov Otac.

Isto to kaže i u stihu 13:11 Jevanđelja po Marku, ali ovoga puta on kaže da će umesto njih govoriti **Sveti duh**. Isus koristi fraze „Sveti duh“ i „Duh vašeg Oca“, kao da one imaju isto značenje, jer je **Sveti duh Duh Boga našeg Oca**.

Evo i nekih biblijskih citata koji to i dokazuju.

*„A kad dođe **Utešitelj**, koga ću vam poslati **od Oca, Duh** istine, **koji od Oca izlazi**, On će svedočiti za mene“ (Isusove reči) (Jovan 15:26).*

*„I gle, ja ću poslati **obećanje Oca svog** na vas; a vi sedite u gradu **jerusalimskom**, dok se ne obučete u **silu s visine**“ (Isusove reči) (Luka 24:49).*

*„**Duh Gospoda Boga** je na meni, jer me Gospod pomaza da javljam dobre glasove krotima, posla me da zavijem ranjene u srcu...“ (proročanstvo u pogledu na Isusa Hrista) (Isaija 61:1)*

„Duh je Gospodnji na meni; zato me on (Gospod Bog) pomaza da javim jevanđelje...“ (Isusove reči) (Luka 4:18).

*„Isus pak **pun Duha Svetog** vrati se od Jordana, i odvede Ga **Duh** u pustinju“ (Luka 4:1).*

Duh na Isusovom krštenju vodom:

Obratite pažnju na opise Isusovog krštenja vodom u četiri Jevanđelja. U stihu 3:16 Jevanđelja po Mateju stoji sledeće:

*„... i vide **Duha Božjeg** gde silazi kao golub i dođe na Njega...“*

Stih 3:22 Jevanđelja po Luki kaže:

*„I siđe na Nj **Duh Sveti** u telesnom obliku kao golub ...“*

Kada Marko i Jovan opisuju Isusovo krštenje, oni jednostavno govore da je „Duh“ bio taj koji je sišao iz raja poput goluba. Sada, da li je „Duh Božiji“ (Matej 3:16), „Sveti duh“ (Luka 3:22) ili „Duh“ (Marko 1:10, Jovan 1:32) sišao na Isusa poput goluba? To je bio Duh Boga Oca o kome se u Novom zavetu govori kao o Svetom duhu. Bog je Duh i on je Svet, samim tim, on je „Sveti duh“. Kada je Bog poslao Svetog duha na dan Duhova, on je poslao deo sebe. Biblija nas sigurno ne uči da postoje dva Duha Božija, jedan koji se zove „Bog otac“ a drugi pod imenom „Bog Sveti duh“.

*„Jer **jednim Duhom** mi se svi krstismo u jedno telo ... i svi se **jednim Duhom** napojismo“ (1. Korinćanima 12:13).*

*„Jer kroz njega (Hrista) oboje imamo pristup Ocu **jednim Duhom**“ (Efescima 2:18).*

*„A ako li živi u vama **Duh Onog** (Boga Oca) koji je **vaskrsao Isusa iz mrtvih**, Onaj koji je podigao Hrista iz mrtvih oživeće i vaša smrtna telesa **Duhom svojim** koji živi u vama“ (Rimljanima 8:11).*

Poslušajte Gavrilove reči upućene Mariji u prvom poglavlju Jevanđelja po Luki:

*„ On (Isus) će biti veliki, i nazvaće se Sin Najvišega, i daće Mu **Gospod Bog** presto Davida oca Njegovog” (stih 32).*

*„I odgovarajući anđeo reče joj: **Duh Sveti** doći će na tebe, i **silu Najvišeg** oseniće te; **zato** i ono što će se roditi biće sveto, i nazvaće se **Sin Božji**” (stih 35).*

Dakle, Sveti duh je Duh Boga Oca, „Svevišnjeg“, pa je, samim tim, on Božija moć. Isus je u vezi dolaska **Svetog duha** rekao sledeće:

*„I gle, ja ću poslati **obećanje Oca svog** na vas; a vi sedite u gradu jerusalimskom dok se ne obučete u **silu s visine**“ (Luka 24:49).*

Za više Isusovih dokaza da je Sveti duh zapravo božija moć a ne treća osoba Trojstva, pogledajte stih 12:28 Jevanđelja po Mateju:

*„A ako li ja **Duhom Božijim** izgonim đavole, dakle je došlo k vama carstvo nebesko.“*

Sada uporedite ove reči sa rečima u stihu 11:20 Jevanđelja po Luki:

*„A ako li ja **prstom Božijim** izgonim đavole, dakle je došlo k vama carstvo Božije.“*

Fraza „*prst Božiji*“ verovatno predstavlja osvrt na stih 8:19 Druge knjige Mojsijeve, gde su faraonovi vračevi rekli sledeće shvativši kolika je moć Božija, predstavljena zlima:

„Ovo je prst Božiji“.

Tekst u Novoj poboljšanoj verziji tačno tumači stih 8:19 Druge knjige Mojsijeve: „*Prst Božiji: koncizna i koloristična stilska figura, koja se odnosi na **Božiju čudotvornu moć.***“ Dakle, Isus je proterivao zla, ne pomoću treće osobe Trojstva već „*Božijom čudotvornom moći.*“

Sveti duh proizilazi iz Oca.

Obratite pažnju na sledeće reči, koje su zabeležene u stihu 15:26 Jevanđelja po Jovanu:

*„A kad dođe utešitelj, koga ću vam poslati **od Oca**, Duh istine, koji **od Oca proizilazi**, On će svedočiti za mene.“*

Reč „proizići“ u prethodnom stihu je veoma važna za naše razumevanje Svetog duha („*Utešitelj*“, „*Duh istine*“). To je reč koja na grčkom jeziku glasi „*ekporeuomai*“ i ona nosi značenje „*napustiti, biti oslobođen, izaći iz.*“ To je ista reč koju je Isus upotrebio u stihu 4:4 Jevanđelja po Mateju, kada je rekao: Pisano je: „*Ne živi čovek o samom hlebu, no o svakoj reči, koja izlazi iz usta Božjih.*“

Ta reč je takođe upotrebljena u stihu 11:5 Otkrovenja kada se govori o dva svedoka sudnjeg dana:

*„I ako im ko nepravdu učini, **oganj izlazi iz usta njihovih**, i poješće neprijatelje njihove; i ko bude hteo da im učini nažao, onaj valja da bude ubijen.”*

Sveti duh nije zamišljen u Bibliji kao posebna osoba, drugačija od Boga, već kao dah samog Boga, Božiji duh proizilazi iz Oca. Za dodatne biblijske dokaze o ovoj činjenici pogledajte Petrove reči u stihovima 2:17-18 Dela apostolskih:

*„I biće u poslednje dane, **govori Gospod**, izliću od Duha svog na svako telo... u te dane **od Duha svog**.”*

Ovo svakako nije obećanje da će biti poslata treća osoba Trojstva već deo Božijeg sopstvenog Duha. Neki drugi prevodi biblijskog stiha 2:17 Dela apostolskih, ovo čine još jasnijim.

*„Bog kaže, To će se desiti u poslednjim danima: Ja ću prosuti na svakoga **deo mog duha**” (Nova engleska Biblija).*

*„reče Bog, prosuću **deo** svog duha na čitavo čovečanstvo” (Nova američka Biblija).*

*„reče Bog, **ja** ću prosuti **od Duha svog** na svo meso” (Ineterlinearni grčko-engleski Novi zavet – Green).*

„ ... *prosuću deo svog Duha na svo meso*” (Živa proročanstva).

Veoma uvaženi Dr. Billy Graham, u svojoj knjizi pod nazivom „Sveti duh”, kaže sledeće:

„Čitanjem celokupne Biblije postaje jasno da je Duh sam Bog. To se vidi na osnovu atributa koji su pripisani Svetom duhu. Bez izuzetka, svi ti atributi su atributi samog Boga” (strana 5)¹.

Sveti duh je Otac Isusa Hrista.

Ako se u našoj teologiji Sveti duh posmatra kao zasebna osoba u odnosu na Boga, jedan od tri jednaka i podjednako večna entiteta, to unosi neopisivu konfuziju oko toga ko je zapravo otac bebe koju je rodila devica. Da li je to „Bog Otac” ili „Bog Sveti duh?”

„ *A rođenje Isusa Hrista bilo je ovako: kad je Marija, mati Njegova, bila isprošena za Josifa, a još dok se nisu bili sastali, nađe se da je ona trudna od Duha Svetog.*” (Matej 1:18).

Šta reče, Matej? Da li nam govoriš da je bebu zapravo začeo „Sveti duh” u Marijinoj materici? Zar to ne čini bebu Isusa Sinom Svetog duha? Ali nama je u Novom zavetu iznova i iznova rečeno da je on „Sin Oca” i „jedini koga je Otac začeo.” Koje pravo je imao Matej da iznese ovu izjavu u osamnaestom stihu? Pogledajte dvadeseti stih.

„No kad on tako pomisli, a to mu se javi u snu anđeo Gospodnji govoreći: Josife, sine Davidov! Ne boj se uzeti Marije žene svoje; jer ono što se u njoj začelo od Duha je Svetog.”

Stvaralačkim činom Božijeg duha, Svetog duha, Isus Hrist je začet u materici Device Marije.

*„I anđeo odgovori i reče joj: **Sveti duh** će sići na tebe, **moć Svevišnjeg** će te zaseniti, stoga to sveto što ćeš roditi biće zvano **Sin Božiji**” (Gavrilove reči upućene Mariji) (Luka 1:35).*

Na osnovu ovoga možemo da zaključimo da je **Sveti duh moć Svevišnjeg, Duh Božiji, Duh** Isusa Hrista.

Bog Biblije je jedan entitet, biće, osoba

*Postoji 67 biblijskih stihova u kojima jasno stoji da je Bog „jedan“ a ne postoji nijedan uverljiv stih, u kome se tvrdi da je On dvojica ili trojica. U Bibliji postoji preko 10 000 zamenica i glagola u jednini, koji se odnose na Boga (Ja, mene, on, njega – **nikad** – mi, oni, njih; npr. „Ja sam bio“ **a ne** „mi smo bili“). Reč koja označava Boga je Elohim i ona se javlja 2700 puta u Bibliji i na svakom mestu ta imenica stoji uz glagol u jednini.*

*„Čuj, Izrailju: Gospod je Bog naš jedini Gospod”
(5. Mojsijeva 6:4; Marko 12:29).*

Poglavlje 3

Neka šokantna priznanja

Prethodni stihovi, kada se shvate na pravi način, efikasno stavljaju pod znak pitanja takozvanu „doktrinu Trojstva”, koja se skoro 1700 godina veliki deo hrišćanstva pogrešno propagira. Nedostatak biblijskih stihova, koji podržavaju doktrinu Trojstva navodi mnoge poznavaoce i iskrene **Trijadologe** da u svojim rukopisima priznaju da se ta doktrina ne može pronaći u Svetom pismu. Slede neka šokantna priznanja.

Jedan **Trijadolog** pod imenom Prof. Shirley C. Guthrie Jr. u svojoj najprodavanijoj knjizi „Hrišćanska doktrina” jasno priznaje sledeće:

*Biblija ne propoveda doktrinu Trojstva. Niti je sama reč „trojstvo” a ni „jedan u tri”, „tri u jedan”, „suština” ili „supstanca”, tri „osobe” nisu deo biblijskog rečnika. Jezik ove doktrine je jezik revne crkve koji je **preuzet iz Grčke filozofije**” (str.76-77).*

„Doktrina Trojstva se ne može pronaći u Bibliji” (str. 80).²

Uvaženi trijadolog i evangelistički proučavalac Biblije, Prof. Charles C. Ryrie, u svom dobro poznatom delu pod nazivom „Osnovna teologija” (*Basic Theology*) priznaje sledeće:

*„Novi zavet ne sadrži nijednu jasnu izjavu o doktrini trostruke prirode Boga (jer je jasno da „ova trojica su jedan” iz stiha 5:7 Prve Jovanove poslanice nije deo originalnog teksta Biblije)” (str. 60). „Definiciju Trojstva nije lako formulisati. Neki je formulišu tako što istaknu nekoliko predloga. Drugi prave grešku kada govore o jednini i trojstvu” (strana 61). Sasvim je korektno reći da **Biblija ne propoveda na jasan način o doktrini Trojstva. Zapravo, ne postoji nijedan stih koji se može uzeti kao dokaz ove doktrine, ako se pod takvim stihom podrazumeva stih ili pasus, koji jasno ističe da postoji jedan Bog, koji postoji u tri osobe”** (strana 89). Prethodno navedeni primeri dokazuju koliko je pogrešan zaključak da ako nešto nije podržano Biblijom, ne može da bude propovedano kao rezultat ... **Da je to slučaj, ja nikada ne bih mogao da propovedam o doktrini Trojstva ili božanskoj prirodi Hrista ili božanskoj prirodi Svetog duha”** (str.90).³*

Trijadolog Millard J. Erickson, profesor teologije, koji se bavi istraživanjem na S.W. Baptističkom teološkom fakultetu (Južni Baptisti), u svojoj knjizi, koja se bavi pitanjem Trojstva, pod nazivom „*Bog u tri osobe*”, je usled biblijskih dokaza izneo neka oštra priznanja:

„Na mnogo načina, ova knjiga predstavlja čudni paradoks ... To je doktrina o kojoj se naširoko raspravlja i ona pokreće diskusiju već vekovima od početka postojanja crkve. To je prva doktrina kojom se crkva pozabavila sistematički, a još uvek je jedna od najčešće pogrešno shvaćenih i osporavanih doktrina.

Štaviše, iako nije jasno niti eksplicitno navedena igde u Bibliji, široko je prihvaćena kao centralna doktrina, nezamenljiva u hrišćanskoj veri. U vezi sa ovim, ona predstavlja suprotnost onome što je praktično aksiom (istina vidljiva sama po sebi) biblijske doktrine, pre svega, da postoji direktna korelacija između biblijske jasnoće doktrine i njenog ključnog značaja za veru i život crkve” (str. 11-12).⁴

Erickson zatim nastavlja i kaže da se neki protive doktrini Trojstva iz sledećeg razloga:

„Biblija očigledno nigde ne pominje ovu važnu tematiku. To znači da zaista nigde u Bibliji ne postoji izričita izjava o doktrini Trojstva, kao i otkriće da je stih 5:7 Prve Jovanove poslanice lažiran. Došlo se do zaključka da je druge pasuse moguće primeniti u korist ove doktrine samo ako se oni okvirno sagledaju. Ako je ovo doktrina koja predstavlja sastavni deo jedinstvenosti hrišćanstva, kako to da je ona samo implicitno navedena u biblijskom otkrovenju? Kao odgovor na žalbu da su brojni stihovi Biblije dvosmisleni ili nejasni, često čujemo i izjave poput: „periferne teme su nejasne i oko njih dolazi do sukobljavanja biblijskog materijala. Suštinska verovanja su jasna i nedvosmisleno otkrivena.” Ovaj argument izgleda da se

ne može primeniti na doktrinu Trojstva. Ovo je ključna stvar o kojoj Biblija ne govori jasno i glasno. Teško da ikako može da se odgovori na ovu optužbu. Mala je verovatnoća da ijedan biblijski stih može da se upotrebi kao dokaz doktrine Trojstva na jasan, direktan i nepogrešiv način” (str. 108-109).

Trijadolog Douglas McCready u svom radu pod nazivom: „On je sišao iz Raja” kaže sledeće:

„Proučavaoci Novog zaveta se ne slažu oko toga da li Novi zavet Isusa direktno naziva Bogom. Kada se sagleda judaizam prvog veka, shvatljivo je da pisci Novog zaveta nisu opisivali Isusa kao Boga jer bi jezik bio teško razumljiv za rane hrišćane, koji dolaze iz jevrejskog područja... Važno je obratiti pažnju na to da svaki pasus, koji Isusa naziva rečju „theos”, može da bude preveden i na druge načine ili postoje varijante istog sa drugačijim tumačenjem” (str. 51). „U biblijskom judaizmu, termin „Mesija” ne mora da sadrži ikakvu konotaciju božanskog statusa i Jevreji Isusovog doba nisu očekivali da će Mesija biti iko drugi do čovek” (str. 55). „Dok su neki upotreбили naziv „Sin Božiji) kako bi ukazali na Isusovu božansku prirodu, ni

pripadnici judaizma a ni pripadnici paganizma Isusovog vremena, nisu shvatali ovu titulu na taj način. Nije ni rana crkva.” (str. 56).⁵

Trijadološki proučavalac Biblije i poznati crkveni historičar i profesor Cyril. C. Richardson, u svojoj knjizi pod nazivom „*Doktrina Trojstva*”, kaže sledeće:

*„Ne mogu da ne mislim da je doktrina Trojstva, još od trenutka kada je ustanovljena, sklona stalnoj kritici zbog savremenog shvatanja Biblije i nerazdvojive zabune do koje dolazi iskazivanjem tog shvatanja. Stihovi su iščupani iz svog konteksta i u velikoj meri zloupotrebljeni” (strana 16). „**To nije doktrina koja se može tačno pronaći u Novom zavetu. To je stvaralaštvo crkve četvrtog veka**” (str. 17).⁶*

Trijadolozi Roger Olson i Christopher Hall o ovoj doktrini govore u svojoj knjizi pod nazivom „*Trojstvo*”:

*„Razumljivo je to da je značaj koji je stavljen na ovu doktrinu zbunjujuću mnogima, kako hrišćanima tako i učenicima. **Nigde nije jasno i nedvosmisleno navedena u Bibliji. Kako ona može da bude od tolikog značaja, ako se ona ne navodi eksplicitno u Bibliji?**” (str. 1). „**Doktrina Trojstva se postepeno formirala nakon završetka Novog zaveta u žaru polemike. Potpuna doktrina Trojstva je formulisana u četvrtom veku na dva velika ekumenska sabora: Nikejskom (325. Nove ere) i Carigradskom (381. Nove ere)**” (str. 1-2).⁷*

Crkveni sabori održani u četvrtom veku

Profesori Olson i Hall nas upućuju u tematiku kojom treba dalje da se pozabavimo u ovom poglavlju. Treba dalje da ispitamo zaključke, koje su doneli nekoliko crkvenih sabora održanih u četvrtom veku nove ere, a koji su naneli nemerljivu štetu razumevanju budućih hrišćana, toga ko je Jedan Svevišnji Bog Biblije.

Prvi od ovih „ekumenskih” sabora sazvaio je rimski vladar Konstantin 325. godine nove ere i on je održan u Konstantinovoj palati u Nikeji, sadašnjoj Turskoj. Ovaj sabor je sazvan kako bi razrešio uznemirujuću raspravu koja se odvijala između hrišćanskih teologa iz dva istaknuta grada ovog carstva, Antiohije i Aleksandrije, oko toga ko je osoba Isus Hrist i kakav je njegov odnos sa Bogom Ocem. Sabor je sačinjavalo oko 300 biskupa i njime je predsedao i u velikoj meri upravljao sam vladar sa uzvišenog položaja, svoje stolice od kovanog zlata. U svom delu pod nazivom „Sažet prikaz hrišćanske istorije”, Robert Baker i John Landers su napisali sledeće: „Konstantin je **dominirao** saborom, istom se obraćao kad god je pozeleo i donosio **doktrinarne zaključke**” (str. 62).⁸ U jednom svom govoru kojeg je namenio okupljenima, Konstantin je hvalio Platona, kao nekog ko je podučavao o doktrini „**drugog Boga**, izvedenog od vrhovnog Boga i podređenog njegovoj volji.”⁹ **Platon? Doktrina o „drugom Bogu?”** Čoveče!

Mnogi hrišćani veruju da doktrina Trojstva potiče od Nikejskog sabora, ali kada se bolje sagledaju zaključci, dolazi se do dokaza da to nije bio slučaj. Ovaj sabor se uglavnom bavio pitanjem ko je Isus Hrist i nakon mesec dana mukotrpnog razmatranja došao je do zaključka da je Isus „iste suštine kao Otac ... **istinski Bog od istinskog Boga.**” Nikejska vera glasi:

*„Mi verujemo u jednog Boga, Oca svemoćnog, stvaraoca svega vidljivog i nevidljivog; i u jednog Gospoda Isusa Hrista, Sina Božijeg, kog je Otac začeo, jedino njega, koji je iste suštine kao i Otac, Bog od Boga, svetlost od svetlosti, istinski Bog od istinskog Boga, svetlost od svetlosti, začet a ne stvoren, **iste suštine kao Otac**, kroz koga su sve stvari došle u život, kako u raj u tako i na zemlji ... i u Svetog duha.”¹⁰*

Kada je izneo ovu izjavu, sabor je u suštini rekao sledeće: „**Isus je Bog isto kao što je i Otac Bog.**” Na sam kraj svoje vere sabor je prikačio pisanu osudu i dekret da će biti proteran svako ko porekne ovu doktrinu.

Encyclopedia Americana o Konstantinu i Nikeji kaže da „vladar nije bio samo sudija u ovim raspravama, kada je zauzimao stranu, kao što je i morao, **on je branio ortodoksiju** (pravu hrišćansku doktrinu). Sam Konstantin je predložio formulu homouzije, supstancijalnost (jednakost, „od jedne i iste supstance, suštine ili prirode”) *Sina i Oca, što je ubačeno u Nikejsku veru. Unija crkve i države je značila da je **političko mišljenje uticalo na definicije ortodoksije**” (kraj citata).*

Da li hrišćani, koji propovedaju ovu doktrinu, shvataju da propovedaju Konstantinovu doktrinu, za koga ova enciklopedija kaže da je promovisao hrišćanstvo, ali isto tako kaže da su mu nedostajale hrišćanske vrline, pa je bio **okrutan, nemilosrdan pa čak i nehuman?** ¹¹ (Obratite pažnju na to da je Isus izgovorio 1865 stihova u Novom zavetu ali nikada nije rekao da je on „Bog” niti da je „drugi Bog”. On je ljudski Sin Božiji).

Neki delegati koji su potpisali dokument otišli su kući sa žaljenjem i prema Euzebiju Nikomedijskom, nekoliko njih iz Antiohije je kasnije uložilo protest Konstantinu pismenim putem, rekavši mu: *„počinili smo zlo delo, O Prinče, pristavši na bogohulstvo strahujući od tebe.”* ¹²

Pitanje, koje je Nikejski sabor ostavio nerešeno, jeste koje to mesto pripada Svetom duhu, kada je u pitanju hrišćanska dogma i da li je on (to) proizašao iz Oca, Hrista ili oba. Nekoliko regionalnih sabora je održano u narednih nekoliko decenija koji su bili posvećeni ovom problemu. 381. godine nove ere (56 godina nakon Nikejskog sabora) održan je takozvani „Drugi ekumenski sabor” u Carigradu, pred kojim je predsedao vladar Teodosije I. Ovaj sabor nije zaista bio „ekumenski”, jer je prisustvovalo samo 186 biskupa (od kojih su 36 smatrani jereticima), ni jedan sa Zapada, i nijedan predstavnik Pape Damaza I. Ali je postupao kao da je bio pod potpunim pokroviteljstvom univerzalne crkve. Ovaj sabor je preformulisao učenje Nikejskog sabora da je Hrist jednak Bogu i formulisao je novu veru koja je proglasila božansku prirodu Svetog duha. Ova nova vera, koju proučavaoci Biblije nazivaju „nikejsko-carigradskom”, proširila je Nikejsku iznevši sledeće:

*„Mi verujemo u Svetog duha, Gospoda, davaoca života, koji proizilazi iz Oca i Sina. Uz Oca i Sina **njemu** se klanjamo i smatramo ga svetim.“¹³*

Tako je pogrešna ideja, da je Sveti duh treća osoba **tročlanog** Boga postala deo hrišćanske dogme. Ali predmet rasprave je ostao. Profesor istorije zaposlen na Jejlu, Ramsey MacMullen nazvao je predgovor svoje knjige „*Kako su rani crkveni sabori glasali o Bogu*“:

*„Kako su se hrišćani složili oko svoje definicije Vrhovnog bića, tročlanog? Bilo je to delo biskupa koji su se okupili u Nikeji 325. godine. Oni su proglašeni formalnim i glas većine im je dao punomoć, što su nakon mnogo muke podržali kasniji sabori, pre svega Halkedonski (451) – isto tako glasom većine. Takav je bio proces donošenja odluka. Do takvog dogovora se došlo i on je **postao dogma** koju široko podržavaju i dan danas.“¹⁴*

MacMullen kaže da je brojnim provincijskim i takozvanim ekumenskim saborima održanim između 325 i 553. godine nove ere, prisustvovalo od 12 do 1000 sveštenika svih zvanja, a tih sabora ukupno nije moglo da bude manje od 15 000. (Danas su poznata imena oko 250 sabora). Jedan pisac iz tog doba je rekao „*putevi su bili prepuni biskupa u žurbi da stignu na sabore*“.

Međutim, brojni skupovi i bezbroj sati napornih rasprava nisu doveli do toga da se reši pitanje toga ko je Bog. Poznati hrišćanski autor, koga Dr. Billy Graham naziva jednim od svojih omiljenih evangelističkih pisaca, u jednom pismu koje mi je nedavno poslao, rekao je sledeće: „Kao što znate, Trojstvo je bilo jedna od tema o kojima se najčešće raspravljalo prvih pet vekova i još uvek nas **navodi na razmišljanje.**”¹⁵

Dr. Graham sam kaže: „Kada sam počeo da proučavam Bibliju pre dosta godina, doktrina Trojstva je bila **jedan od najsloženijih problema** sa kojima sam morao da se suočim. Nikada je nisam razrešio, jer ona sadrži nekakav aspekt misterije: Iako je ni dan danas u potpunosti ne razumem, prihvatam je kao Božije otkrovenje.”¹⁶ Dodao bih da poštujem brata Grahama, ali zar ne bi trebalo da razumemo ko je Bog?

Trijadološki nastrojani profesori Roger Olson i Christopher Hall, u svojoj knjizi pod nazivom „*Trojstvo*” beleže vekovima dugu borbu oko doktrine Trojstva. U toj knjizi su izjavili sledeće:

*Jovan Damaskin (650-749. nove ere) dodao je sopstvena trijadološka mišljenja crkvenom blagu, posebno po pitanju **uloge Duha** u Trojstvu. Phillip Carey je zabeležio da je Jovanov „tačan prikaz ortodoksne vere” najsloženija kratka izjava o **grčkoj trijadološkoj doktrini**. Jovanov rad nam pokazuje kako je crkveno shvatanje Svetog duha sazrelo od Nikeje (325) i Carigrada (381). Dok se **Duh javljao skoro samo u fusnotama nikejske vere**, Jovan detaljno piše o **osobi Duha** i njegovom radu.”¹⁷*

Ovo je Jovan Damaskin napisao o „osobi” Svetog duha oko 700. godine nove ere kada je „*crkveno shvatanje sazrelo.*” Izgleda čudno da je *ovaj* Jovan znao više od apostola Jovana, Petra, Jakova i Jovana , koji su pisali u prvom veku nove ere. To bi trebalo da nas upozori na činjenicu da nešto definitivno nije u redu sa „**grčkom trijadološkom doktrinom**”.

Trijadolog Millard J. Erickson, profesor teologije koji se bavi istraživanjem na Baptističkom teološkom fakultetu S.W. (Južni Baptisti) u svojoj knjizi o Trojstvu kaže sledeće:

*„Još jedan razlog zašto je ova doktrina toliko važna jeste taj da ona predstavlja **stalni problem**. Neke doktrine su razrađene i samim tim prestaju da predstavljaju velike probleme. Država se nije na pravi način pozabavila Trojstvom. Još uvek postoji zabuna oko toga šta ta doktrina označava. Formula je razrađena skoro do kraja u **četvrtom veku**. Bog je jedna supstanca ili suština koja postoji u **tri osobe**. Teškoća leži u tome što mi ne znamo šta tačno ovi termini znače. Ne čini nam se da smo napravili značajan napredak u rešavanju ovog pitanja. Možda se i nismo više približili mogućnosti da artikulišemo šta ova doktrina podrazumeva od delegata Nikejskog i Carigradskog sabora. **Doktrina Trojstva je stalni problem, kao i problem zla**. Samim tim ona zahteva da se stalno njome bavimo”¹⁸ (moj akcenat).*

Na još jedan komentar koji je Erickson izneo a koji se tiče sabora treba da se obrati pažnja:

*„Osobe koje veruju Bibliji pre svega i u mogućnost svakog hrišćanina da Bibliju protumači pod svetlosti Svetog duha, ne mogu lako da priznaju ispravnost odluka sabora. Samim tim, izjava sabora mora da bude preispitana i procenjena. **Možda sabori nisu došli do tačnih i konačnih zaključaka.** Pošto su neki sabori oborili prethodne i suprotstavili se istima, nisu svi ni mogli da budu u pravu. Stoga je na nama da **pažljivo protumačimo vere** koje su formulisali ovi sabori, kako bi se osigurali da oni predstavljaju potpuno otelotvorenje **istine o božanstvu.**”¹⁹*
 Ovome bi samo dodao jedno srdačno „Amin”!

Još jedna vera, koja je formulisana negde između Carigradskog sabora (381.) i Četvrtog vaseljenskog sabora (451), je atanazijska vera. Iako je ime dobila po Atanaziju, aleksandrijskom biskupu, postoji verovatnoća da je on nije napisao, ali je vekovima bivala široko prihvaćena. Ova vera je verovatno razlog velikog dela ugnjetavanja, koje je pratilo doktrinu Trojstva još od njenog začeca. Atanazijska vera delom glasi:

*„Ko god želi da bude spasen, pre svega mora da se drži katoličke vere, ali ako se ne drži nje u celini i ako je na nekakav način naruši, **on će bez svake sumnje zauvek nestati.** Sada, ovo je katolička vera: **Mi se klanjamo jednom Bogu u Trojstvu i Trojstvu u uniji, a da ne mešamo osobe i delimo supstancu;***

*jer osoba Oca je jedna, a Sina druga, Svetog duha treća. Ali Božanska celina Oca, Sina i Svetoga duha je jedna, njihova slava je večna a njihovo visočanstvo jednako večno. Dakle, postoji jedan Otac a ne tri Oca; jedan Sin a ne tri Sina; jedan Sveti duh a ne tri Sveta duha. **I u ovom trojstvu nema onog pre i onog posle, ni većeg ni manjeg već su sve tri osobe jednako večne i u potpunosti jednake.** Samim tim, svima njima, kao što je već rečeno, i uniji u Trojstvu i Trojstvu u uniji, **moramo se klanjati.** Neka onaj koji želi da bude spasen na taj način razmišlja o Trojstvu. To je katolička vera. **Ako neko čvrsto ne veruje u to, ne može biti spasen.**”²⁰*

Kako ljudi koji su formulisali ovo učenje nisu pročitali Bibliju?

*„Moj Otac, koji im je dao mene, **veći je od svih**” (Isusove reči) (Jovan 10:29).*

*„ Idem k Ocu; jer je **Otac moj veći od mene**” (Jovan 14:28).*

*„Glava svakog čoveka je Hrist ... a glava Hrista je **Bog**” (1. Korinćanima 11:3).*

„*Jedan Bog i Otac svih nas, koji je iznad svih*” (Efescima 4:6).

„*I vi ste Hristovi i Hrist je Božiji*” (1. Korinćanima 3:23).

„*Onda kraj, kad preda carstvo Bogu i Ocu, i kad ukine svako poglavarstvo i svaku vlast i silu... A kad Mu sve pokori, onda će se i sam Sin pokoriti Onom koji Mu (Bogu Ocu) sve pokori, da bude Bog sve u svemu.*” (1. Korinćanima 15:24, 28). Obratite pažnju na to da je reč pokoriti na grčkom **hupotasso** (Strong #5293). Ta reč znači „**podrediti, staviti u inferioran položaj.**” (vidi Prilog C).

„*I bi narečen od Boga... Gde Isus postade poglavar sveštenečki doveka po redu Melhisedekovom*” (Jevrejima 5:10; 6:20).

„*Isus je bio isti juče, i biće takav danas i zauvek*” (Jevrejima 13:8).

Sva ova učenja su za cilj imala da kanonizuju verovanje u potpunu božansku prirodu Hrista, a nakon Nikeje i u potpunu božansku prirodu Svetog duha, kao tri različite osobe Boga. Ono što mi vidimo je rođenje i očvršćavanje pogrešne i nebiblijske doktrine Trojstva u umovima pogrešno upućenih a ponekad i zlih ljudi. (Konstantin je ubio svoje

rođake, kako bi se osigurao da će na njegov presto doći njegovi sinovi.²¹ On je nastavio da gradi paganske hramove nakon što je navodno prihvatio hrišćansku veru i smatra se da nikada nije ni prestao da se klanja Suncu, a sebe je smatrao trinaestim apostolom.²² Hrišćanstvo može da nađe bolje heroje). Slažem se sa nečijim komentaram da je „doktrina Trojstva poput kobasice, vaše mišljenje o njoj ne ostaje isto nakon što vidite kako se pravi.”

Erickson dalje kaže:

*Zapravo, istorija predlaže da je doktrina Trojstva **deo velikog doktrinarnog sistema, koji je upotrebljen kako bi se opravdalo ugnjetavanje i iskorišćavanje**. Bilo da je ova doktrina zapravo uzajamno povezana sa ugnjetavanjem ili nije, ona svakako **prati takvo ugnjetavanje**.²³ (moj akcenat).*

Versko proganjanje.

Da li ste ikada bili prognani zbog vaše hrišćanske vere? Ako živite u takozvanoj hrišćanskoj Americi, verovatno niste. Ali to ovog trenutka može da vam se dogodi. Samo stavite do znanja da verujete u Isusa Hrista, natprirodno začetog, rođenog od strane device, bezgrešnog Sina Božijeg; spasitelja, iskupljenika, Mesiju i budućeg kralja; ali da ne verujete da je on večni Bog, druga osoba Trojstva, i vaša situacija će se momentalno promeniti. Zamržeće vas i prezreti, odbaciti i vređati. Bićete nazvani jeretikom i bogohulnikom. Ali Isus je rekao da će ti što proganjaju debelo platiti.

„Izgoniće vas iz zbornica; a doći će vreme kad će svaki koji vas ubije misliti da Bogu službu čini. I ovo će činiti, jer ne poznaje Oca ni mene” (Jovan 16:2-3).

„Blago vama kad na vas ljudi omrznu i kad vas rastave i osramote, i razglase ime vaše kao zlo Sina radi čovečijeg. Radujte se u onaj dan i igrajte, jer gle, vaša je velika plata na nebu. (Luka 6:22-23).

Mora li čovek da veruje u Trojstvo da bi bio spasen?

Ovo je dobro pitanje za hrišćanstvo. Da li je Isus i da li su njegovi apostoli propovedali da je neophodno da čovek veruje u Trojstvo da bi bio spasen? Da li bi oni nekoga nazvali „antihristom” ili „Bogohulnikom”, „sektašem” ili „jeretikom” ako taj neko ne veruje u Jednog Svevišnjeg Boga Biblije, koji je u stvari „tri jednake i podjednako večne osobe, jednake slave i jednako večnog visočanstva?” Odgovor je, naravno, ne bi. Šta su oni propovedali? U šta osoba treba da veruje, kako bi bila spasena?

„Jer Bogu (večnom biću) tako omile svet da je i Sina svog Jedinorodnog dao (ljudsko biće koje je rodila devica), da nijedan koji u njega veruje ne umre, nego da ima život večni.” (Jovan 3:16).

„Zaista, zaista vam kažem: Ko moju reč sluša i veruje Onome koji je **mene poslao**, ima život večni” (Isusove reči) (Jovan 5:24).

„A Isus povika i reče: Ko u mene veruje, ne veruje u mene, nego u **Onog** koji me posla” (Jovan 12:44).

„Oče! ... A ovo je **život večni da poznaju Tebe jedinog istinitog Boga**, i koga si poslao Isusa Hrista.” (Isusove reči) (Jovan 17:1, 3). Obratite pažnju na to da se nigde u ovim stihovima ne pominje treća osoba.

„Naša je zajednica s Ocem i sa Sinom Njegovim Isusom Hristom” (1. Jovanova 1:3).

„Ko je lažljivac osim onog koji odriče da Isus nije Hristos? Ovo je antihrist, koji se odriče **Oca i Sina**” (1. Jovanova 2:22).

„Po ovom poznajte Duha Božijeg, i duha lažnog; svaki duh koji priznaje da je Isus Hristos **u telu došao**, od Boga je” (1. Jovanova 4:2). „u telu došao”, tj. Ljudsko biće je.

„Koji prizna da je Isus **Sin Božji** (ne „Bog” niti „druga osoba Trojstva”), Bog **u njemu stoji i on u Bogu.**” (1. Jovanova 4:15).

*„Koji god veruje da je Isus Hristos (Mesija, „pomazani” a ne Bog), **od Boga je rođen**” (1. Jovanova 5:1).*

*„Koji veruje Sina Božijeg ima svedočanstvo u sebi; koji ne veruje Bogu načinio Ga je lažom, jer ne verova svedočanstvu Božijem **za Sina svog.**” (1. Jovanova 5:10).*

Nigde ne postoji ni nagoveštaj da je za spasenje neophodno verovati u Trojstvo. Na osnovu ovih i ostalih biblijskih stihova, pokojni sveštenik i jedan od mojih heroja, Adrian Rogers, je nažalost grešio kada je često govorio: *„Definiši Trojstvo i izgubi um, porekni Trojstvo i izgubi dušu.”*
24

Molim da obratite pažnju na sledeća pitanja. Da li je Isus zahtevao od lopova na samrti da veruje u Trojstvo, kako bi bio spasen?

*„I reče Isusu: Opomeni me se, Gospode, kad dođeš u **kraljevstvo svoje!** Isus mu odgovori: U istinu ti kažem, **danas ćeš biti sa mnom u raj**” (Luka 23:42-43).*

Da li je Petar zahtevao da ljudi veruju u Trojstvo, kako bi bili spaseni na Duhove?

*„Isusa Nazarećanina, čoveka **od Boga potvrđena među vama silama i čudesima i znacima koje učini Bog preko njega među vama, kao što i sami znate; Reče im Petar: **Pokajte se, i da se krsti svaki od vas u ime Isusa Hrista** za oproštenje greha i primićete dar Duha Svetoga” (Dela 2:22, 38).***

Da li je Filip zahtevao od evnuha da veruje u Trojstvo, kako bi bio spasen?

„Filip mu reče: Ako veruješ od svega srca svoga, možeš. A evnuh odgovori: Verujem da je Isus Hristos Sin Božji” (ne Bog) (Dela 8:37).

Da li su Pavle i Sila zahtevali od tamničara Filipljanina da veruje u Trojstvo, kako bi bio spasen?

I oni su rekli, veruj u Gospoda Isusa Hrista, i bićeš spasen, i ti i kuća tvoja” (Dela 16:31).

Da li ste ikada čuli za nekakvo dešavanje koje je održano za spasenje duša, bilo da je u pitanju okupljanje vernika ili krstaški pohod, gde su oni, koji su se odazvali na poruku Jevandjelja, dočekani pred oltarom ili odvedeni u susednu prostoriju, kako bi im se doktrina Trojstva ili Inkarnacije objasnila **pre nego što im je bilo dozvoljeno da tvrde da su spaseni?** Naravno da niste! Onda je očigledno da to verovanje nije od ključnog značaja za spasenje.

„Verujem da je Isus Hrist Sin Božiji” (evnuhove reči) (Dela 8:37).

„I odmah je propovedao po sinagogama da je Isus Sin Božji” (Pavlova prva propoved) (Dela 9:20).

„Ko god da veruje da je Isus Hrist (Mesija – pomazani od Boga), rođen je od Boga” (I Jovanova 5:1).

Dakle, uz gore navedene biblijske stihove i bezbroj drugih stihova koji tvrde suprotno, zašto mnogi hrišćani smatraju da su jeretici oni koji ne veruju u doktrinu Trojstva? Jer gledaju kroz debelu maglu lažne tradicije.

*„I vi tako ukidate reč Božju za **predanja** svoja.” (Isus govori) (Matej 15:6).*

„Čuvajte se da vas ko ne zarobi filozofijom i taštom prevarom, naslanjajući se na predanja ljudi, na osnove sveta, a ne na Hrista” (Pavlove reči) (Kološanima 2:8).

Ko što je jedan naučnik nedavno na televiziji izjavio, priznavši greške Darvinizma, *„Posmatrali smo nauku kroz Darvinovu filozofiju, umesto da Darvina sagledamo koristeći dokazanu nauku.”* Da li vidite kako ova analogija može da se primeni na doktrinu Trojstva i Inkarnaciju? Oko 1700 godina hrišćanstvo posmatra Bibliju kroz njenu teologiju, umesto da teologiju gradi na osnovu Svete Biblije. Jedan međunarodno priznat sveštenik nedavno je ispriповeđao brojne lekcije o **hrišćanskoj filozofiji** u jednoj veoma popularnoj radio emisiji. Na kraju svake lekcije, spiker je izgovarao sledeće: „donirajte bilo koji

iznos kako bismo spoznali i bolje služili Bogu teologije.”²⁵ Mogu samo da dodam da je upravo ovo problem. Mi smo služili tročlanom „*Bogu teologije*”, a ne Jednom Svevišnjem Bogu teologije Svete Biblije, što nam je uskratilo apostolsku moć. To me podseća na starog sveštenika koji je žaleći se na prazne molitvaonice rekao: „*Zamenili smo molitve ispijanjem čaja, konzumiranjem sladoleda i piletine za večeru, što nas je ostavilo blagim kao čaj, hladnim kao sladoled i mrtvim kao piletina.*”

Ali u poslednjim danima:

„I koji su bezbožni prema zavetu, on će ih laskanjem otpaditi; ali narod koji poznaje Boga svog ohrabriće se i izvršiće” (velika dela) (Danilo 11:32).

Molim Vas razmotrite ove biblijske činjenice.

Pavle nikada nije prenosio pozdrave od treće osobe Trojstva pod nazivom Sveti duh.

„Svima koji su u Rimu, ljubaznima Bogu, i pozvanima svetima: blagodat vam i mir od Boga Oca našeg i Gospoda Isusa Hrista” (Rimljanima 1:7).

„Blagodat vam i mir od Boga Oca našeg i Gospoda Isusa Hrista” (1. Korinćanima 1:3).

„Blagodat vam i mir od Boga Oca našeg, i Gospoda Isusa Hrista” (2. Korinćanima 1:2).

„Blagodat vam i mir od **Boga Oca i Gospoda našeg Isusa Hrista**” (Galatima 1:3).

„Blagodat vam i mir od **Boga Oca našeg i Gospoda Isusa Hrista**” (Efescima 1:2).

„Blagodat vam i mir od **Boga Oca našeg i Gospoda Isusa Hrista**” (Filipljanima 1:2).

„Blagodat vam i mir od **Boga Oca našeg i Gospoda Isusa Hrista**. Zahvaljujemo **Bogu i Ocu** Gospoda svog Isusa Hrista, moleći se svagda za vas” (Kološanima 1:2-3).

„Od Pavla i Silvana i Timotija, crkvi solunskoj u **Bogu Ocu i Gospodu Isusu Hristu**: blagodat vam i mir od **Boga Oca našeg i Gospoda Isusa Hrista**” (1. Solunjanima 1:1).

Gde se pominje toliko proslavljeno Trojstvo?

„Od Pavla i Silvana i Timotija crkvi solunskoj u **Bogu Ocu našem i Gospodu Isusu Hristu**: Blagodat vam i mir od **Boga Oca našeg i Gospoda Isusa Hrista**” (2. Solunjanima 1:1-2).

„Blagodat, milost, mir od **Boga Oca našeg i Hrista Isusa, Gospoda našeg**” (1. Timotiju 1:2).

„Blagodat, milost, mir od **Boga Oca i Hrista Isusa, Gospoda našeg**” (2. Timotiju 1:2).

„Blagodat, milost, mir od **Boga Oca i Gospoda Isusa Hrista, Spasa našeg**” (Titu 1:4).

„Blagodat vam i mir od **Boga Oca našeg, i Gospoda Isusa Hrista**” (Filimonu 1:3).

Jedan Božiji presto u raju

U Bibliji je jasno prikazano da postoji jedan presto Svemoćnog Boga u raju a ne tri. Kada se u istom kontekstu pominju Isus i On, Isus sedi ili stoji sa desne strane Boga Oca (Vidi Ps. 110:1, Danilo 7:9, 13, Marko 16:19; Dela 2:33-34; Dela 7:55-56, 1. Petrova 3:22, Jevrejima. 10:12-13 Jevrejima 12:2; Rimljanima 8:34, Kološanima 3:1).

„I odmah bih u duhu; i gle, presto stajaše na nebu, i na prestolu seđaše **jedan**. I svaka od četiri životinje imaše po šest krila naokolo, i unutra puna očiju, i mira ne imaju dan i noć govoreći: Svet, svet, svet **Gospod Bog Svedržitelj**, Koji beše, i koji jeste, i koji će doći.” (Otkrovenje 4:2;8).

„I dođe (Jagnje) i uze knjigu iz desnice **Onog** što seđaše na prestolu” (Otkrovenje 5:7).

„ Koji pobedi daću mu da sedne **sa mnom na prestolu mom, kao i ja** što pobedih i sedoh s **Ocem svojim na prestolu Njegovom**” (Otkrovenje 3:21) („On će biti veliki, i nazvaće se Sin Najvišega, i daće Mu Gospod Bog presto Davida oca Njegovog” Luka 1:32).

Da li znate ijedan stih koji opisuje tri prestola u raj, po jedno za svaku osobu Trojstva? Da li postoji Biblija, koja prikazuje treću osobu Trojstva postavljenju sa Očeve **leve** strane? Da li postoji treća osoba Boga koja je jednaka Ocu i isto toliko večna? Gde je njegov presto?

Otvori oči, hrišćanstvo!

Avgustin i Sveti duh.

Prema crkvenoj istoriji, čovek koji je više nego iko drugi definisao mesto Svetog duha u trijadološkoj dogmi, jeste hiponski biskup poznat pod imenom Sveti Avgustin (354-430 nove ere). Profesori trijadologije Olson i Hall o njemu kažu sledeće: „*Avgustin, najveći od očeva Zapadne crkve, na svoj jedinstven način je doprineo trijadološkoj crkvenoj misli*” (str. 43). „*Avgustin je bio pod uticajem Platonove misli, i na trijadološki način je sagledao uniju Božanstva. Za njega, Sveti duh je treća „osoba” Trojstva, kao veza ljubavi koja ujedinjuje Oca i Sina i koja proističe iz njih obojice.*” (str. 55). Oni citiraju autora pod imenom Colin Gunton koji kaže: „*Avgustinove analogije Trojstva mogu bolje da se povežu sa neoplatonskom filozofijom, nego sa tročlanom ekonomijom ...*”²⁶ Rođen je 354. godine nove ere, a hrišćanstvo je prihvatio 387. godine, katolički sveštenik je postao 391. godine nove ere, pa nas ove činjenice navode na sumnju. Ako je doktrina Trojstva istinska biblijska doktrina, i Sveti duh je **treća osoba Boga**, zašto onda tu činjenicu nije bilo moguće jasno shvatiti sve do **300 godina** nakon smrti poslednjeg apostola? Zašto se još uvek oko nje prepiru u 400. god. nove ere.

Trijadološki profesor Cyril C. Richardson je izvanredan historičar rane crkve, perioda tokom kog je doktrina Trojstva prvi put formulisana. On je napisao nekoliko knjiga o crkvenoj istoriji, i verovatno ne postoji niko ko je bolje informisan o ovoj tematici od njega. U svojoj knjizi „*Doktrina Trojstva*” on izjavljuje:

*„Mesto Duha u Trojstvu dugo je smatrano jednim od teških aspekata ove doktrine. Pre Avgustina nije ni postojao pokušaj da se pronade odgovarajući razlog za postojanje Duha kao trećeg termina (osobe) Božanstva. Dosta pre njega, zasigurno, Trojstvo je potvrđeno ... ali je **po prvi put kod Avgustina su** izrazita priroda Duha i njegovo mesto u Trojstvu na klasičan način iskazani” (str. 44). Richardson daje sopstveno viđenje Duha u Bibliji na sledeći način: „*Duh u Bibliji pre svega predstavlja pojam Božije dinamične aktivnosti. **Duh je u njegovom dahu, samim tim predstavlja njegovu vitalnost ili život**” (strana 45). „*Tamo gde je Duhu date lične osobine nekoga ko podučava, otkriva, svedoči, posreduje, stvara, **on ne predstavlja entitet koji je drugačiji od Boga već samog Boga** koji radi ove stvari i time ne ugrožava svoju transcendentnost” (str. 53). **Pre Avgustina** taj koncept Duha, kao veze u uniji (u Trojstvu) nije bio u potpunosti razvijen. Kod njega (Avgustina) Duh pronalazi svoje mesto u Božanstvu kao princip unije.***

Može da se javi pitanje da li je ovaj termin na pravi način personifikovan. Ako je to termin koji označava odnos, može li on biti nazvan „osobom” u bilo kom drugom legitimnom smislu? Ovo je oduvek bilo ključno pitanje u hrišćanskom mišljenju o Duhu” (str. 101.) „Duh je češće shvaćen kao „to” nego kao „on” (str. 102.).

Richardson citira Avgustina koji kaže sledeće: „Mi pominjemo tri osobe, nije da želimo da ih pominjemo nego ne želimo da se sve svede na tišinu” (str. 102). Richardson nastavlja: „To je pravi problem za Avgustina. Time što personifikuje odnos u svojoj simbolici, **on dovodi do neviđene zabune**” (str. 103.). „Moj zaključak o doktrini Trojstva bi bio da je to jedan **veštački izum**. On pokušava da oslovi različite probleme i da ih uklopi u arbitrarno i tradicionalno trojstvo. To dovodi do zabune a ne do pojašnjenja; I dok su problemi kojima se ono bavi stvarni, rešenja koja ono nudi nisu prosvetljujuća. **Mnogim hrišćanima je predstavilo mračne i misteriozne izjave**, koje su krajnje besmislene, jer nedovoljno pravi razliku između sopstvenih termina. **Hrišćanska teologija može izvući koristi od napuštanja jedne takve procedure i razjašnjavanja neadekvatnosti, kako dvosmislenih termina, tako i trojstva u koje**

su oni tradicionalno i na silu ubačeni. Ne mora da znači da postoji trojstvo u Božanstvu” (str. 148-149).²⁷ (Hvala, brate Richardstone!)

„Prost čovek sa Biblijom ima veći
autoritet od Pape ili sabora”

Hrišćanski reformator Martin Luter

Poglavlje 4

Hristov duh

Sada je vreme kada ćemo svoju studiju posvetiti razmatranju četiri mesta u Bibliji gde se Sveti duh naziva „*Duhom Hristovim*” ili nekim jako sličnim nazivom. Molim vas, ne dajte da vas ova terminologija zbuni, jer će brižljivo razmatranje Biblije uneti jasnoću u vezi iste. Na primer, Petar govori o Svetom duhu kao o „*Duhu Hristovom*” jednom u stihu 1:11 Prve Petrove poslanice:

„Ispitujući u kakvo ili u koje vreme javljaše Duh Hristov u njima, napred svedočeci za Hristove muke i za slave po tome.”

Petar ovde zasigurno govori o Svetom duhu, jer ga u sledećem stihu naziva „**Svetim duhom**, koji je sišao iz raja”. Koje pravo bi Petar mogao imati da nazove Svetog duha „*Duhom Hrista*”? Treba da ga pustimo da nam sam objasni. Na Duhove, kada su brojni Jevreji različitih nacionalnosti čuli Galilejce, koji su ispunjeni Duhom, govorili različitim jezicima da su „*svi bili zapanjeni i u sumnji pitali jedni druge „šta ovo znači”?*” (Dela 2:12)

A Petar stade sa jedanaestoricom i podiže glas svoj i reče im: Ljudi Judejci i vi svi koji živite u Jerusalimu! Ovo da vam je na znanje, i čujte reči moje. Jer ovi nisu pijani kao što vi mislite, jer je tek treći sat dana; Nego je ovo ono što kaza prorok Joilo: I biće u poslednje dane, govori Gospod, izliću od Duha mog na svako telo, i proreći će sinovi vaši i kćeri vaše, i mladići vaši videće utvare i starci vaši sniće snove; Jer ću na sluge svoje i na sluškinje svoje u te dane izliti od Duha mog, i proreći će.” (Dela 2:14-18).

Dakle, ne postoji ni najmanja sumnja u Petrovom umu da je ovo izlivanje Svetog duha zapravo Duh Božiji koji je On obećao rečima Proroka Joila. Petar nastavlja:

Ljudi Izrailjci! Poslušajte reči ove: Isusa Nazarećanina, čoveka od Boga potvrđenog među vama silama i čudesima i znacima koje učini Bog preko Njega među vama, kao što i sami znate, Ovog određenim savetom i promislom Božjim predana primivši, preko ruku bezakonika prikovaste i ubiste; Kog Bog podiže, razrešivši veze smrtne, kao što ne beše moguće da Ga one drže. (Dela 2:22-24). Molim Vas obratite pažnju na sledeće: Isus je onda bio sa Ocem u rajnu, ali za Petra on je još uvek bio „potvrđen od Boga”, koga je Bog uzdigao kada su ga ubili.

Sada pogledajte trideset i treći stih:

„Desnicom dakle Božjom podiže se, i obećanje Svetog Duha primivši od Oca, izli ovo što vi sad vidite i čujete.”

Sada uzmite u obzir ove Biblijske istine:

1. Isus je Svetog duha nazivao „Očevim obećanjem”.

„ I sabravši ih zapovedi im da ne idu iz Jerusalima, nego da čekaju obećanje Očevo, koje čujete, reče, od mene; Jer je Jovan krstio vodom, a vi ćete se krstiti Duhom Svetim ne dugo posle ovih dana.” (Dela 1:4-5).

2. Isus je rekao da će Otac **dati** Svetog duha.

*„Kad dakle vi, zli budući, umete dobre dare davati deci svojoj, koliko će više **Otac nebeski dati Duha Svetog** onima koji ištu u Njega?(Luka 11:13).*

*„I ja ću umoliti **Oca**, i **daće** vam drugog utešitelja da bude s vama vavek ...” (Jovan 14:16).*

*„A utešitelj, Duh Sveti, **kog će Otac poslati** u ime moje, On će vas naučiti svemu i napomenuće vam sve što vam rekoh.” (Jovan 14:26). Obratite pažnju na to da je **Otac izvor**.*

3. Isus nikada nije tvrdio da je inkarnacija Svetog duha. On je napravio veliku razliku između sebe samog i Svetog duha u narednom stihu:

*„I svaki koji reče reč **na Sina čovečijeg** oprostiće mu se, a koji huli **na Svetog Duha** neće mu se oprostiti. (Luka 12:10).*

4. Isus je rekao da će on sam poslati Svetog duha.

*„I gle, **ja ću poslati obećanje Oca** svog na vas; a vi sedite u gradu jerusalimskom dok se ne obučete u silu s visine.”(Luka 24:49).*

*„A kad dođe utešitelj, koga ću vam poslati **od Oca, Duh istine, koji od Oca izlazi**, On će svedočiti za mene” (Jovan 15:26).*

5. Isus je rekao da Sveti duh neće biti proliven sve dok on ne ode u raj i ne primi istog od Oca, kako bi ga poslao vernicima.

„A neki od učenika Njegovih rekoše među sobom: Šta je to što nam kaže: Još malo, i nećete me videti; i opet malo pa ćete me videti; i: Ja idem k ocu?“ (Jovan 16:7).

Dakle, apostol Petar je bio na zemlji na Duhove kada je rekao ljudima:

„Desnicom dakle Božjom podiže se (uzdignut do položaja sa desne strane Boga), i obećanje Svetog Duha primivši od Oca, on (Isus) izli ovo što vi sad vidite i čujete.“ (Dela 2:33).

Isus je zasigurno pokrštao Svetim duhom:

„A sutradan vide Jovan Isusa gde ide k njemu, i reče: Gle, jagnje Božije koje uze na se grehe sveta. I ja Ga ne znadoh; nego Onaj koji me posla da krstim vodom On mi reče: Na koga vidiš da silazi Duh i stoji na Njemu to je Onaj koji će krstiti Duhom Svetim.“ (Jovan 1:29, 33).

Isus je posrednik.

Uzmite u obzir sledeće biblijske stihove prilikom sagledavanja sledeće slike. Isus Hrist, natprirodno začet, rođen od strane device, bezgrešni Sin Božiji, razapet je kao Jagnje Božije, digao se iz groba i uzdigao do Oca. Svoju pravičnu krv je ponudio Bogu na oltaru istinskog Hrama, koji je tamo gore, i on je kod Boga iskupio grehove čitavog čovečanstva. Od oca je primio dar, Duha kojim je on sam bio ispunjen, nadahnut i potkrepljen a zatim ga je preneo nama. Samim tim, Duh

Božiji, tj. Sveti duh je sa pravom na nekoliko mesta nazvan „*Duhom Hrista.*”

Nova poboljšana verzija o stihu 1:11 I Petrove poslanice kaže sledeće: „*Duh Hristov. Sveti duh nosi taj naziv jer ga je Hrist poslao i jer je služio kroz njega (to).*”

Dakle, na osnovu Petrovih reči možemo da zaključimo da je „*Duh Hristov*” drugi naziv za **Svetog duha** i da oba ova termina označavaju **Božiju moć**. Da se vratimo malo unazad i da pročitamo stihove 2-5 iz Prve Petrove poslanice:

*„Po **proviđenju Boga Oca**, svetinjom Duha dovedenim u poslušanje i kapljanje krvi Isusa Hrista: da vam se umnoži blagodat i mir. Blagosloven **Bog** i Otac Gospoda našeg Isusa Hrista, koji nas po velikoj milosti svojoj prerodi za živu nadu vaskrsenjem Isusa Hrista iz mrtvih, za nasledstvo nepropadljivo, koje neće istrnuti ni uvenuti, sačuvano na nebesima za vas, koje je **sila Božija** verom sačuvala ...”*

Da li je Pavle imao istu istinu na umu?

*„A vi niste u telu nego u duhu; jer **Duh Božji** u vama živi. A ako ko nema **Duh Hristov**, on nije Njegov ... A ako li živi u vama **Duh Onog** (Boga Oca) koji je vaskrsao Isusa iz mrtvih, Onaj koji je podigao Hrista iz mrtvih oživeće i vaša smrtna telesa **Duhom svojim** koji živi u vama. **Ovaj duh** svedoči našem duhu da smo **deca Božija**. A kad smo deca i **naslednici** smo: naslednici, dakle **Božiji**, a sunaslednici Hristovi (našeg brata)” (Rimljanima 8:9, 11, 16-17).*

*„I budući da ste **sinovi**, posla **Bog Duha Sina** svog u srca vaša, koji viče: **Ava Oče!** ... a ako si sin, i **naslednik si Božji kroz Isusa Hrista.**” (Galatima 4:6-7)*

Dragi čitaocē, možda ćeš se zapitati da li je igde u Bibliji napravljen presedan pa se za pomazanje Božijeg duha koristi ime proroka - osobe na koju se pre toga taj duh sišao. Odgovor je da. Postoji. Može se pronaći u prelepoj priči o Iliji i Jeliseju, koja je zabeležena u drugom poglavlju II Carevima.

*„A kad predoše, reče Ilija Jeliseju: **Išti šta hoćeš da ti učinim, dokle se nisam uzeo od tebe. A Jelisej reče: Da budu dva dela duha tvog u mene.**” (stih 9).*

Sada razmislite o ovome. Da li je Jelisej zapravo tražio duplu količinu Ilijinog duha ili duplu količinu Duha Božijeg, koji je sišao na Iliju, koji ga je štitio, pomazao i koji mu je dao moć? Naravno da je u pitanju ovo drugo!

Sad pogledajte stihove 14 i 15:

*„I uzevši plašt Ilijin, koji beše spao s njega, udari po vodi i reče: **Gde je Gospod Bog Ilijin? A kad i on udari po vodi, rastupi se voda tamo i amo, i pređe Jelisije. A kad s druge strane videše sinovi proročki, koji behu u Jerihonu, rekoše: Počinu duh Ilijin na Jelisiju. I sretoše ga i pokloniše mu se do zemlje.**”*

Kao što se kaže da je „*duh Ilijin*” sišao na Jeliseja, iako je on zapravo od Boga, isto tako „*duhom Hristovim*” nazivamo prenošenje duha Hristovog na hrišćane, iako je taj duh zapravo od Boga.

„Darovi su različni, ali je Duh jedan. I različne su sile, ali je jedan Bog koji čini sve u svemu. A ovo sve čini jedan i taj isti Duh razdeljujući po svojoj vlasti svakome kako hoće”
(1. Korinćanima 12:4, 6, 11).

Da, mi smo vernici ispunjeni duhom kog nam je preneo Isus i to je isti duh kog je Isus primio na dan svog krštenja u vodi (*Marko 1:10-12; Luka 4:1, 14; Jovan 1:32-34*). I samim tim se taj duh naziva Hristovim.

Prenos Mojsijevog duha

Postoji priča, koja se tiče Mojsija u jedanaestom poglavlju Četvrte knjige Mojsijeve, koja predstavlja najavu prosipanja Svetog duha u Novom zavetu. Mojsiju je dozlogrdila uloga proroka, sudije i vođe Izraela i pomoć je potražio od Boga:

„ Ne mogu ja sam nositi sav narod ovaj, jer je teško za mene”
(*stih 14*).

Zatim, Bog je dao Mojsiju plan:

*A Gospod reče Mojsiju: Saberi mi sedamdeset ljudi između starešina Izrailjevih, koje znaš da su starešine narodu i upravitelji njegovi, i dovedi ih k šatoru od sastanka, neka onde stanu s tobom. Tada ću sići i govoriti onde s tobom, **i uzeću od duha koji je na tebi i metnuću na njih**, da nose s tobom teret narodni i da ne nosiš ti sam. I Gospod siđe u oblaku i govori k njemu, **i uzevši od duha koji beše na njemu metnu na onih sedamdeset ljudi starešina; i kad duh dođe na njih, prorokovahu, ali više nikad**” (stihovi 16-17, 25).*

Bog Otac uzima Duha koji je bio na Njegovom Sinu Isusu i stavlja ga na vernike, kako bi nas osnažio da živimo hrišćanskim životom i da o tome svedočimo. Možeš li da zamisliš lepšu sliku? Mojsije nagoveštava Isusa u Starom zavetu:

*„Proroka ću im podignuti između braće njihove, kao što si ti, i metnuću reči svoje u usta njegova, i kazivaće im **sve što mu zapovedim**.” (Bog je obećao Mesiju Mojsiju) 5. Mojsijeva 18:18).*

*„Filip nađe Natanaila, i reče mu: Za koga **Mojsije** u zakonu pisa i proroci, našosmo Ga, Isusa sina Josifova **iz Nazareta**.(Filip Natanailu) (Jovan 1:45).*

*„Mojsije dakle očevima našim reče: Gospod Bog vaš podigneće vam **proroka iz vaše braće, kao mene**” (Petar govori o Isusu) (Dela 3:22).*

*„Ovo je **Mojsije** koji kaza sinovima Izrailjevim: Gospod Bog vaš podigneće vam **proroka iz vaše braće, kao mene**” (Stefan govori o Isusu) (Dela 7:37).*

Sa vama ću podeliti još jednu misao o Mojsiju. Neki stanovnici Izraela su postali ljubomorni na to što su se proricanjem bavili i drugi osim Mojsija i od njega su tražili da to zabrani. Mojsijev odgovor ukazuje na dubok uvid u Božiji plan za budućnost da svoj duh izlije „na svo meso” (vidi Joilo 2:28):

*„A Mojsije mu odgovori: Zar zavidiš mene radi? Kamo da **sav narod Gospodnji postanu proroci i da Gospod pusti duh svoj na njih!**” (4. Mojsijeva 11:29).*

Ko je Isus Hrist?

Mnogo je važno da hrišćani znaju ko je Isus, jer ako u Bibliji ne vidimo jasno ko je on, mi ne možemo da razumemo **ko smo mi u njemu**. Bog je pomazao Mojsija, nadahnuo ga i osnažio kao proroka-vođu i prototipa Isusa Hrista. Isusove reči pokazuju da je on sebe video u ulozi proroka. Proroka koji je ispunjen i osnažen Duhom.

„I sablažnjavahu se o Njega. A Isus reče im: Nema **proroka** bez časti osim na postojbini svojoj i u domu svom. (Matej 13:57; Marko 6:4; Luka 4:24; Jovan 4:44).

„ Ali danas i sutra i prekosutra treba mi ići; jer **prorok** ne može poginuti izvan Jerusalima.” (Isusove reči) (Luka 13:33).

„ Duh je Gospodnji **na meni**; zato **on** (Gospod Bog – Isaija 61:1) me pomaza” (Isusove reči) (Luka 4:18).

Kako je Mojsije prototip Isusa, Isus je prototip nama svima. Naravno, shvatamo da je Isus bio više od proroka, on je natprirodno začet, ljudski Sin Božiji koga je rodila devica. Ali ako ga proglasimo večnim Bogom, „Bogom-čovekom” ili natprirodnim bićem a ne **stvarnim čovekom, ispunjenim Bogom (čovekom Hristom Isusom)**, on nije uzor za nas. Mi nismo natprirodna bića! Mi smo ljudska bića koja moraju da budu ispunjena Duhom Božijim, baš kao što je Isus bio. Mi moramo da imamo strahopoštovanje prema Ocu, baš kao što je on imao (Isaija 11:2, Jevrejima 5:7). Mi moramo da gajimo ogromnu ljubav prema Ocu, baš kao što je on to činio (Jovan 14:31; Marko 12:30; Jovan 15:10).

Ljudi, uključujući i hrišćane, žive u skladu sa onim u šta veruju. Ako verujemo da je Isus natprirodno biće, „Bog-čovek”, mi imamo tendenciju da se ogradimo i kažemo: „naravno da je mogao da se odupre iskušenju i odoli grehu, **on je bio Bog**.” Ovo je nebiblijsko razmišljanje i razlog zašto je veliki deo hrišćana klonuo. Ne, on je bio **čovek ispunjen Bogom**, baš kao što i mi treba da budemo.

„ *nego se još **ispunjavajte duhom*** ” (Efescima 5:18).

„ ... , *da se ispunite svakom **puninom Božijom*** ” (Efescima 3:19).

„ *Budite vi dakle **savršeni**, kao što je **savršen Otac vaš nebeski*** ” (Matej 5:48).

„ ... *i da se **damo na savršenstvo*** ” (Jevrejima 6:1).

Da, Isus, naš stariji brat, postavio je visok standard bezgrešnosti na ovom svetu, „*on je patio i bio iskušavan*” (Jevrejima 2:18), *standard kom mi treba da težimo* ako želimo da odnesemo pobjedu u ovom životu.

Isto tako, ako vidimo Isusa kao Bogo-čovjeka koji sprovodi čuda i radi posao carstva, ostaćemo uskraćeni, kao puki ljudi.

Ko smo mi?

„*Vidite kakvu nam je ljubav dao **Otac**, da se **deca Božija** nazovemo i budemo; zato svet ne poznaje **nas**, jer Njega ne pozna. Ljubazni! **Sad smo deca Božija**, i još se ne pokaza šta ćemo biti; nego znamo da kad se pokaže, bićemo kao i On, jer ćemo Ga videti kao što jeste*” (1. Jovanova 3:1-2).

„*Jer prilikovaše Njemu (Bogu Ocu) za kog je sve i kroz kog je sve, koji dovede **mnoge sinove u slavu**, da dovrši **Poglavara spasenja njihovog stradanjem***” (Jevrejima 2:10).

„Zaista, zaista vam kažem: koji veruje mene, **dela koja ja tvorim i on će tvoriti, i veća će od ovih tvoriti**; jer ja idem k Ocu svom (Jovan 14:12).

„... ali hoću da ste vi mudri na dobro a prosti na zlo. A Bog mira **da satre sotonu pod noge vaše skoro** (Rimljanima 16:19-20 NASB).

„ Bog je ljubav, i **onaj koji stoji u ljubavi, u Bogu stoji i Bog u njemu stoji**... jer kao što je On i mi smo na svetu ovom” (I Jovanova 4:16-17). Uporedi ovo sa Isusovim rečima u stihu 14:11 Jevandelja po Jovanu: „Veruj mi da sam ja Otac i da je Otac u meni.” Ovo je blizak odnos između Isusa i Oca, ali on kaže da u njemu **mi imamo isti odnos sa Ocem**.

(Pronađi se u narednim rečima Isusove molitve upućene Ocu u stihovima 17:16-23, i pronadi utehu.)

„**Oni od sveta nisu, kao ni ja što nisam od sveta. Osveti ih istinom svojom: reč je Tvoja istina. Kao što si Ti mene poslao u svet, i ja njih poslao u svet. Ja posvećujem sebe za njih, da i oni budu osvećeni istinom. Ne molim se, pak, samo za njih, nego i za one koji me uzveruju njihove reči radi; Da svi jedno budu,**

kao Ti, Oče, što si u meni i ja u Tebi; da i oni u nama jedno budu, da i svet veruje da si me Ti poslao. I slavu koju si mi dao ja dadoh njima, da budu jedno kao mi što smo jedno. Ja u njima i Ti u meni: da budu sasvim ujedno, i da pozna svet da si me Ti poslao i da si imao ljubav k njima kao i k meni što si ljubav imao.”

Posebno obratite pažnju na Isusove reči „ I **slavu** koju si mi dao ja **dadoh njima.**” Koja je to bila Isusova slava?

„I reč postade telo i useli se u nas puno blagodati i istine; i videsmo slavu Njegovu, slavu, kao Jedinorodnoga od Oca” (Jovan 1:14).

Dakle, u Isusu smo takođe „**začeti od Oca.**” (Ako Bog Biblije to kaže, mi to i tvrdimo!)

*„Blagosloven **Bog i Otac** Gospoda našeg Isusa Hrista, koji nas po velikoj milosti svojoj **zače** za živu nadu **vaskrsenjem** Isusa Hrista iz mrtvih” (1. Petrova 1:3).*

*„I on (Otac) opet uvodeći **Prvorodnoga** u svet ...” (Jevrejima 1:6).*

„Znamo da nijedan koji je **rođen od Boga**, ne greši, nego koji je **rođen od Boga** čuva se, i nečastivi ne dohvata se do njega” (I Jovanova 5:18).

„I od Isusa Hrista, koji je Svedok verni, i **Prvenac** ...” (Otkrovenje 1:5).

„Jer mislim da stradanja sadašnjeg vremena nisu ništa prema **slavi koja će nam se javiti**. Jer čekanje stvari (stvaranja) čeka da se **jave sinovi Božiji**” (Rimljanima 8:18-19).

Zapevamo „Ava Oče.”

Hajde da se sada osvrnemo na reči „Ava Oče” koje se javljaju u Bibliji. Ovaj termin je upotrebljen samo tri puta u Bibliji. Jednom se Isus obraća Ocu a drugi put su **ovo naše** reči upućene Ocu.

„I govoraše: **Ava Oče! Sve je moguće Tebi**” (Marko 14:36).

„Jer ne primiste duh ropstva, opet da se bojite; **nego primiste Duh posinački**, kojim **vičemo: Ava, Oče**” (Rimljanima 8:15).

„I budući **da ste sinovi**, posla Bog Duha Sina svog u srca vaša, koji viče: **Ava Oče**” (Galatima 4:6).

Pavle je shvatao da do Boga možemo dopreti kroz Hrista i veličanstven rad Svetog duha (Duha Očevog) i tako doći do tog blagoslovenog mesta.

*„Tako već nisi rob, nego **sin**; a ako si sin, i **naslednik** si **Božji** kroz Isusa Hrista” (Galatima 4:7).*

Nadahnuti pisac Poslanice Jevrejima rekao je sledeće u vezi našeg odnosa sa Isusom:

*„ Zarad tog cilja ne stidi se nazvati ih braćom. Zato beše dužan (neophodno je) **u svemu** da bude kao **braća**” (Jevrejima 2:11, 17).*

Da li se sećate da je Božije obećanje Mojsiju u vezi Mesije bilo sledeće:

*„ Proroka ću im podignuti **između braće njihove**, kao što si ti, i metnuću reči svoje u usta njegova, i kazivaće im sve što mu zapovedim” (5. Mojsijeva 18:18).*

Kada je sedamdeset izraelskih starešina od Boga primilo „Mojsijevo pomazanje”, oni su proricali i nisu prestajali, pa je umesto jednog Mojsija bilo njih sedamdeset jedan. Isto tako, kada vernici od Boga prime „Isusovo pomazanje”, na svetu treba da bude milion „pomazanih”, braće i sestara Isusa Hrista, koje je nadahnuo i osnažio Duh. Razmotrite sledeće. Kada je majka Jakovljeva i Jovanova dovela njih dvojicu kod Isusa i pitala ga da im da počasna mesta u svom carstvu, da jedan bude sa desne a drugi sa Isusove leve strane, Isus im je postavio dva pitanja.

„Možete li piti čašu koju ću ja piti i krstiti se krštenjem kojim se ja krstim?“ (Matej 20:22)? *Kada su na to pitanje odgovorili pozitivno, Isus je rekao: „Čašu dakle moju ispićete, i krstićete se krštenjem kojim se ja krstim“ (stih 23).*

Ovo je još jedno lepo obećanje, koje je poteklo od Isusa u vezi krštenja Svetim duhom, „*krštenjem kojim se ja krstim.*”

Zato stihovi 7:37-39 Jovanovog jevanđelja kažu sledeće:

*„A u poslednji veliki dan praznika stajaše Isus i vikaše govoreći: Ko je žedan neka dođe k meni i pije. Koji me veruje, kao što pismo reče, iz njegova tela poteći će **reke žive vode**. A ovo reče za **Duha** kog posle primiše oni koji veruju u ime Njegovo: jer **Duh Sveti** još ne beše na njima ...”*

Zato je Isus rekao sledeće u stihu 14:12 Jovanovog jevanđelja:

*„Zaista, zaista vam kažem: koji veruje mene, **dela koja ja tvorim** i on će tvoriti, i veća će od ovih tvoriti; jer ja idem k Ocu svom”*

Gde leži snaga nas kao hrišćana?

Možete pomisliti za sebe, verujem u Isusa, spasen sam i primio sam Duha, ali se osećam nemoćno i smatram da nisam odneo pobedu. Ako je ovo vaše mišljenje, hvala Bogu pa ste iskreni i Njegova reč za vas ima odgovor. Moramo da se pozabavimo nekim važnim stvarima koje se tiču našeg starijeg brata Isusa.

1. On je znao ko je njegov nebeski Otac i u potpunosti se povinovao Božijoj volji po pitanju svog života (*Jovan 5:30*).
2. Isus se klanjao Ocu. Razmotrite ove njegove reči koje je uputio ženi kraj bunara u četvrtom poglavlju Jevanđelja po Jovanu:
„Vi ne znate čemu se molite ... kad će se pravi bogomoljci moliti Ocu duhom i istinom, jer Otac hoće takve bogomoljce.” (Jovan 4:22-23). Moramo se klanjati po izvesnom redosledu, kao što je to i Isus činio, jer se u stihu 9:31 Jevanđelja po Jovanu kaže: „Ako ko **poštuje Boga** i volju Njegovu tvori, **onog sluša.**”

Evo nekoliko pitanja, koja sebi treba da postavimo, kako bismo dobili moć koju je Isus imao i postupali kao što je on postupao, i više od toga!

1. **Da li sam priznao svaki greh koji sam u životu počinio i da li sam te grehove ostavio za sobom?**
 Saslušajte Isusa:
„Koji me od vas kori za greh?” (Jovan 8:46).
„Ide knez ovog sveta (đavo), i u meni nema ništa (nema greha).” (Jovan 14:30).
2. **Kako je moja molitva moj život?** Razmotrite Isusa:
„I odstupivši narod pope se na goru sam da se moli” (Matej 14:23).

„A ujutru, vrlo rano ustavši, izađe i ode nasamo, **i onde se moljaše**” (Marko 1:35).

„A On odlažaše u pustinju **i moljaše se**” (Luka 5:16).

„I budući u borenju, **moljaše se iskrenije**” (Luka 22:44).

3. Da li gajim neopraštanje?

„Ako li ne opraštate ljudima grehe njihove, ni Otac vaš neće oprostiti vama grehe vaše” (Matej 6:15; Marko 11:26).

(Muževi i žene živite u miru) ... „da se ne smetu molitve vaše” (1. Petrova 3:7).

Reći ću samo još ovo u vezi vaše želje da budete poput Isusa. Molim Vas da ne ustuknete. Možete to postići snagom Svetog duha!

„ A tako i **Duh pomaže nam u našim slabostima**: jer ne znamo za šta ćemo se moliti kao što treba, nego **sam Duh moli se za nas uzdisanjem neiskazanim**. A Onaj što ispituje srca zna šta je misao Duha, jer **po volji Božijoj moli se za svete**. A znamo da

*onima koji **ljube Boga** sve ide na dobro, koji su pozvani po namerenju. Jer koje napred pozna one i odredi da budu jednaki obličju Sina njegovog, da bi On bio prvorođeni među mnogom braćom” (Rimljani 8:26-29).*

Sam Isus ima Boga

Isus ima Boga kom se klanja (Psalmi 18:49, Jovan 4:22-23), koga se boji (Isaija 11:1-5, Jevrejima 5:7) i kome se moli (Matej 26:53; Luka 6:12, 22:44; Jevrejima 7:25). Obratite pažnju na ove stihove koji se tiču Isusa i njegovog Boga.

*„I stajaće i pašće ih silom Gospodnjom, veličanstvom imena **Gospoda Boga svog**” (Mihej 5:4).*

*„**Bože moj! Bože moj!** Zašto si me napustio” (Matej 27:46).*

„Vraćam se k Ocu svom i Ocu vašem, i Bogu svom i Bogu vašem” (Jovan 20:17).

*„Blagosloven **Bog** i Otac Gospoda našeg Isusa Hrista, koji nas je blagoslovio svakim blagoslovom duhovnim na nebesima kroz Hrista; Da **Bog** Gospoda našeg Isusa Hrista, Otac slave...” (Efescima 1:3, 17).*

*„Blagosloven **Bog** i Otac Gospoda našeg Isusa Hrista” (1. Petrova 1:3).*

*„Koji pobjedi učiniću ga stubom u crkvi **Boga svog**, i više neće izići napolje; i napisaću na njemu ime **Boga svog**, i ime novog Jerusalima, grada **Boga mog**, koji silazi s neba od **Boga mog**” (Otkrovenje 3:12).*

Ovo su reči uzdignutog Isusa, koji je bio u raju sa Ocem već oko 60 godina kada je Knjiga otkrovenja napisana, ali on i dalje Boga naziva svojim Bogom. Sigurno je to da Isus ne može biti Vrhovni Bog a da u isto vreme ima Boga kom se pokorava.

Poglavlje 5

Šta je Pavle rekao o Svetom duhu?

*„Toga radi priklanjam kolena svoja pred **Ocem** Gospoda našeg Isusa Hrista, Da vam **on** da silu po bogatstvu slave **svoje**, da se utvrdite **Duhom Njegovim** za unutrašnjeg čoveka ... da se ispunite svakom **puninom Božijom**” (Efescima 3:14, 16, 19).*

Pošto je Pavle taj koji je izgovorio tri gore pomenuta citata u kojima je pomenuo Svetog duha nazivajući ga „*Duhom Hristovim*” (Rimljanima 8:9); „*Duhom svog (Božijeg) Sina*” (Galatima 4:6) i „*Duhom Isusa Hrista*” (Filipljanima 1:19), mi ovo treba da sagledamo kroz Bibliju tako što ćemo sa osećanjem reći da Pavle nikada zapravo ne pripisuje Duha Hristu kao nekom ko istog daruje drugima. Zahvaljujući Jovanu Krstitelju i Petru mi znamo da je Isus posrednik između Boga i onih na koje je Sveti duh prosut (*Jovan 1:33; Dela 2:33*), ali Pavle ima sopstvene razloge, zašto uvek posmatra Boga kao izvor Duha i uvek govori kako je Bog taj koji ga pruža.

„ A mi ne primismo duha ovog sveta, nego Duha koji je iz Boga, da znamo šta nam je darovano od Boga” (1. Korinćanima 2:12).

*„ A **Bog** je koji nas **utvrdi** s vama u Hristu, i **pomaza nas**” (2. Korinćanima 1:21).*

Vidi i: 1. Kor. 2:12; 12:6; 2. Kor. 1:21; 5:5;

Gal. 4:6; Efe. 1:17; 1. Sol. 4:8; 2. Tim. 1:7;

Titu 3:5.

Za Apostola Pavla, Sveti duh je zasigurno **Duh Boga Oca**.

„Toga radi priklanjam kolena svoja pred Ocem Gospoda našeg Isusa Hrista ... Da vam da silu po bogatstvu slave svoje, da se utvrdite Duhom Njegovim za unutrašnjeg čoveka” (Efescima 3:14, 16).

„Jer mi smo obrezanje koji duhom Bogu služimo i hvalimo se Hristom Isusom, a ne uzdamo se u telo” (Filipljanima 3:3).

„ Jer koji se vladaju po duhu Božijem oni su sinovi Božiji. 15 Jer ne primiste duh ropstva, opet da se bojite; nego primiste Duh posinački, kojim vičemo: Ava, Oče!” (Rim. 8:14-15).

(Vidi i: Rim. 8:11; 1. Kor. 2:11, 14; 3:16; 6:11; 7:40; 12:3; 2. Kor. 3:3, 17; Ef. 4:30).

Reč „Duh” na prvobitnom grčkom jeziku.

Kako bismo detaljnije dokazali da je Sveti duh moć ili dah Boga Oca a ne neke druge osobe drugačije od Oca, trebalo bi da nam pomogne proučavanje reči „Duh” i njenog prvobitnog grčkog značenja. U pitanju je grčka reč „*pneuma*” (*Strong #4151*) koja ima značenje: **strujanje vazduha, dah ili povetarac**. Kako bi svojim učenicima ukazao na to da je Sveti duh Božiji dah, nakon što je vaskrsao, oko 7 dana pre nego što je Duh izliven, Isus, rekavši dunu, i reče im: *Primate Duh Sveti” (Jovan 20:22)*. Ranije, kada je Isus govorio Nikodimu o tome kako je rođen od Duha, on je rekao:

„**Vetar** duva gde se čuje, i zvuk njegov čuješ, a ne znaš otkuda dolazi i kuda ide; **tako je svaki čovek koji je rođen od Duha**” (Jovan 3:8).

Da li se sećate kada je Sveti duh izliven na Duhove:

*„I ujedanput postade huka s neba kao **duvanje silnog vetra**, i napuni svu kuću gde sedahu” (Dela 2:2).*

Od grčke reči pneuma potiče reč pneumatik, što znači da se odnosi na „vazduh”. Guma koja **sadrži vazduh** ili sredstvo koje upumpava vazduh naziva se pneumatikom. Pisci Novog zaveta su preko 125 puta upotrebili reč *pneuma* kada su govorili o Duhu Božijem, i **samo dva puta** je ona napisana velikim slovom (Luka 1:35 i 4:18 UBS Grčki NZ) i to samo zato što je to prva reč citata. Mi iz poštovanja obično pišemo velikim slovom reči kao što su „Otac” ili „Duh” i reči koje se odnose na Isusa, kao što je „Sin”, ali to nije rađeno na starogrčkom jeziku. Ovo je izbor koji je napravio pisac, urednik ili izdavač i on ne utiče na značenje reči koja je napisana velikim slovom. (Obratite pažnju na to da reč „Reč” u stihovima 1:1-14 Jevanđelja po Jovanu nije napisana velikim slovom kako u prvobitnom tako i u nekim starijim prevodima). Na primer, ja sam odabrao da u ovoj knjizi pišem velikim slovima zamenice koje se odnose na Boga (On, Njegovo, Njega...). Da ponovim, to činim iz poštovanja, ali to ne utiče na značenje reči, koja je napisana velikim slovom. Međutim, tu se javlja jedan problem. Kada se u prevodima javlja reč Duh napisana velikim slovom, **to može da stvori lažan utisak da je u pitanju ime osobe**, a ne Božiji dah ili moć.

Pridev „sveti” na grčkom glasi „hagios” (Strong's #40) i ima značenje „*svet, čist ili bezgrešan*”. To je pridev koji bliže opisuje reč „Duh” i javlja se mnogo puta u Novom Zavetu, a u **prvobitnom grčkom jeziku ta reč nije pisana početnim velikim slovom**, jer nije postojalo takvo pisanje. Dakle, ako se prevodilac sasvim pridržava originala, „Sveti duh” treba da bude napisan malim početnim slovom. To je činjenica koja se ne može poreći! Da ponovimo, kada ljudi koji nisu upoznati sa ovim stvarima vide da je „Sveti duh” napisan velikim slovom, oni to shvate zdravo za gotovo, kao da je u pitanju ime nekakve osobe. To je lažna pretpostavka koja unosi zabunu o tome šta je Sveti duh.

Pogledajte reči: „sveto dete” u četvrtom poglavlju Dela apostolskih i „Sveto pismo” u trećem poglavlju 2. Timotiju.

„Zaista se sabraše u ovom gradu na svetog deteta Tvog Isusa, kog si pomazao, Irod i pontijski Pilat s neznabošcima i s narodom Izrailjevim” (stih 27).

„Da znaci i čudesa budu imenom svetog deteta Tvog Isusa” (stih 30).

„I budući da iz malena umeš sveta pisma, koja te mogu umudriti na spasenje u Hristu Isusu” (2. Timotiju 3:15).

Primitićete da su fraze „sveto dete” i „sveta pisma” napisane malim slovom. Ali može se desiti i da su napisane velikim. Obe su došle od Boga i na taj način su božanske.

Reč „božansko” znači „*Božanstvo-Bog*” ili „*dato ili nadahnuto od strane Boga, sveto; svetovno*”. „*Sveto dete*” i „*sveta pisma*” su poput „*svetog duha*”, zasigurno data i nadahnuta od strane Boga, ali prevodioci ne osećaju potrebu da ista pišu velikim početnim slovima. Da ponovim, kada vidite da je fraza „*Sveti duh*” napisana velikim početnim slovom u vašoj Bibliji, to ne znači da je u pitanju treća osoba u Bogu.

Rod i grčka reč *Pneuma*.²⁸

Ovo je gramatička činjenica, koja čudno deluje onima koji su odgajeni u tradiciji engleskog jezika, ali mnogi drevni i savremeni jezici kada govore o **stvarima, životinjama i ljudima** koriste zamenice on ili ona. Na primer, na grčkom jeziku **hleb** je reč muškog roda i kada se govori o hlebu koristi se zamenica muškog roda - „on”. Ali u grčkom jeziku reči „ljubav”, „mač” ili „grad” su reči ženskog roda, i kada se o njima govori koristi se zamenica „ona”. Postoji i treći, srednji rod, koji nije ni muški ni ženski. **Reč u srednjem rodu zapravo nema rod.** U engleskom jeziku srednji rod se označava zamenicom „it” (to). Međutim, postoje izuzeci. Reč ship (brod) je srednjeg roda ali se često za ovu reč upotrebljava zamenica „ona” umesto „to”. U pitanju je stvar izbora). Reči koje su srednjeg roda u grčkom jeziku poput reči „ime” i „voda” takođe se označavaju zamenicom „to”. To ne bi trebalo da bude teško, jer svako dete, koje polazi u školu treba da pravi razliku između muškog, ženskog i srednjeg roda.

Sada ćemo se pozabaviti jednom važnom činjenicom. Grčka reč, koja označava duha (pneuma), bilo da je u pitanju duh čoveka, životinje, anđela ili Boga, **uvek** je srednjeg roda.

Svaki **pridev, zamenica i glagol**, koji su apostoli i pisci Novog zaveta odabrali, kada su govorili o Svetom duhu su u **srednjem rodu**. Oni su uvek birali srednji rod i nisu koristili zamenice muškog roda kad god su im gramatička pravila davala šansu da biraju. Da li su apostoli bili Trijadolozi? Da li su oni verovali da je Sveti duh „osoba” koja se razlikuje od Oca? Nikako! Da jesu, oni se ne bi usudili da oslove Duha zamenicom srednjeg roda!

Verzija Kralja Džejmsa i rod Svetog duha.

Prilikom proučavanja Verzije Kralja Džejmsa može se videti da prevodioci nisu bili saglasni oko toga da li Svetog duha treba smatrati muškim ili srednjim rodom. Usled njihove sopstvene trijadološke tačke gledišta, uglavnom su koristili zamenicu „on”, ali postoji nekoliko izuzetaka.

„I svedoči Jovan govoreći: Videh Duha gde silazi s neba kao golub i to stade na Njemu” (Jovan 1:32).

„Ovaj duh svedoči našem duhu da smo deca Božija...” (Rimljanima 8:16).

„A tako i taj Duh pomaže nam u našim slabostima...” (Rimljanima 8:26)

„Ispitujući u kakvo ili u koje vreme javljaše Duh Hristov u njima, kada to posvedoči ...”! (1. Petrova 1:11).

Takođe, mnogo puta su prevodioci Verzije Kralja Džejmsa upotrebljavali zamenice u srednjem rodu umesto u muškom. Ali isto tako, mnogo puta su napravili strašnu grešku! Da li su ovi prevodioci pripisivali grčkoj reči ličnu zamenicu u muškom rodu, kada je očigledno

da pisci Biblije to nisu činili, i da li savremeni prevodioci to i dalje čine? Naravno da je odgovor na ovo pitanje potvrđan! Ali dolazi se do zaključka da su njihovo shvatanje učenja i odgovornost prema Bogu prevaziđeni njihovom odanošću prema 1700 godina dugoj i pogrešnoj crkvenoj tradiciji. Prijatelju, mnogo je zabune među hrišćanima u vezi toga ko je Jedan Svevišnji Bog a veliki deo krivice može se svaliti na prevodioce Biblije, koji nisu imali hrabrosti da se odupru tradiciji.

Što se tiče gore navedenih biblijskih činjenica, dozvolite mi da stavim tačku na i. Na prvobitnom grčkom jeziku kojim je pisan Novi zavet, reč Duh je „*pneuma*”, reč srednjeg roda, i da su nadahnuti pisci verovali da je Duh osoba, oni bi upotrebili imenicu ili zamenicu muškog roda i glagol u tom obliku. **Ali oni se za to nikada nisu opredelili!** Samim tim, imamo apsolutni dokaz da oni nisu verovali da je Sveti duh osoba.

Da li treba da se molimo Svetom duhu?

Zanimljivo je to da nas ni na jednom mestu u Bibliji ne upućuju da se molimo Svetom duhu, i nigde se ne vidi primer kako Božiji ljudi to čine. Da, molimo se „*u ime Svetog duha*” (Judina 20), miropomazani Svetim duhom (Rimljanima 8:26-27) i „*sa duhom*” (1. Korinćanima 14:15), ali nigde ne stoji da treba da se molimo Svetom duhu. Stoga, ja to ne činim.

Isus je uvek govorio da naše molitve treba da budu upućene Ocu. (Vidite: Matej 6:6, 8-9; Luka 11:2; Jovan 15:16; 16:16, 23, 26). Pavle kaže da čak i kad neko govori jezikom Svetog duha, on ili ona se obraćaju **Bogu** (Vidi 1. Korinćanima 14:2, 28).

Da li mi treba da se klanjamo Svetom duhu?

Kao što smo već rekli kada smo govorili o tome da li treba da se molimo Svetom duhu, isto tako nigde u Bibliji ne stoji da treba da se klanjamo istom. Prema onome što nam je Isus rekao u četvrtom poglavlju Jovanovog jevanđelja, mi treba da se klanjamo Ocu. (Verujte Isusu!).

*„ ... klanjajte se Ocu ... pravi bogomoljci će se moliti **Ocu** duhom i istinom, jer **Otac** hoće takve bogomoljce” (stihovi 21-23).*

Da, Sveti duh je dah i moć Božija, ali Bog Otac nam nije rekao da treba da se klanjamo njegovim atributima, nego da se „**klanjamo njemu samom**”. Ženi ne godi kada njen suprug ceni samo njene fizičke osobine (kosu, telo, itd.), već najviše voli kada je on obožava kao celokupnu osobu. Isto tako, Otac želi da mu ukažemo ljubav, da mu se divimo, molimo i klanjamo kao Jednom Svevišnjem Bogu. (5. Mojsijeva 6:4-5; Marko 12:29-30; Otkrovenje 14:7).

Naš Bog Otac je osoba (Jov 13:8; Jev. 1:3), koja ima volju (Luka 22:42; Jovan 5:30), ličnost (Sofonija 3:1 7), oblik (4. Mojsijeva 12:8; Jakovljeva 3:9), lice (Matej 18: 10; Otkrovenje 22:4), glavu i kosu (Danilo 7:9), oči (5. Mojsijeva. 11:12; Priče Solomonove 15:3; Psalmi 34:15), uši (4. Mojsijeva 11:18; Isa. 59:1; Jakovljeva 5:4), usta (5. Mojsijeva 8:3; Matej 4:4), dah (Psalmi 33:6; 1. Mojsijeva 2: 7), glas (1. Mojsijeva 3:8; 5. Mojsijeva 4:12; Jevrejima 12:25), ruke (1. Mojsijeva 49:24; Knj. Izlaska 15: 17; Isaija 5: 12), leđa (Knj. Izlaska 33:23), i stopala (Knj. Izlaska 24:10; 2. Samuilova 22:10; Isaija 60:13; Nemija. 1:3). On se smeje, peva, hoda, stoji, sedi, oseća i misli. **On ni na koji način nije čovek**, već ima nebesko telo (kao i anđeli Psalmi 104:4; 1. Korinćanima 15:40, 44; Jevrejima 12:9; I Carevima 22:19), i mi smo napravljeni prema njegovom obličju! Obratite pažnju: Ne dajte da vas zbune biblijski stihovi, koji govore o krilima Svemoćnog. Ovo je sve

rečeno na figurativan način, kao što se za Asirsko carstvo i Moab kaže da imaju krila (Isaija 8:8; Jeremija 48:9) i Mesija Isus Hrist je obećao da će se dići i da će isceljivati svojim krilima – Malahija 4:2).

Zaključak

Biblijska činjenica

Bog Biblije je **jedan** entitet, biće, osoba. Šezdeset i sedam jasnih stihova kažu da je Bog „**jedan**” i ne postoji ni jedan jedini uverljiv stih u kome se tvrdi da Boga čine dvojica ili trojica. „*Čuj, O Izrailju, Gospod naš Bog je jedan Gospod*” (*V Mojsijeva 6:4, Marko 12:29*).

Biblijska činjenica

U Bibliji postoji preko 10 000 zamenica i glagola **u jednini**, koji označavaju Boga (ja, mene, njega – **nikada** – mi, oni, njih; npr. „Ja sam bio” a ne „Mi smo bili”).

Biblijska činjenica

Isus je koristio termine „*Sveti duh*” i „*Duh tvog Oca*” kao da oni imaju isto značenje.

Biblijska činjenica

Nigde se ne opisuju tri prestola u raj. Postoji samo jedan presto i on pripada Svemoćnom Bogu, s tim što je Isus postavljen sa Njegove desne strane. **Nema treće osobe koja sedi sa Njegove leve strane.**

Biblijska činjenica

Nigde u Bibliji nama nije rečeno da se klanjamo ili molimo „osobi” pod imenom Sveti duh.

Biblijska činjenica

Pavle je prenosio pozdrave od „Boga našeg Oca i Gospoda Isusa Hrista” na početku svake od njegovih trinaest poslanica. On nikada nije slao pozdrave od treće „osobe” pod imenom „Sveti duh”.

Biblijska činjenica

Petar u stihu 2:17 Dela apostolskih citira Boga Oca, koji obećava da će izliti deo svog Duha na vernike.

Biblijska činjenica

Na prvobitnom grčkom jeziku, reči „Sveti duh” nisu napisane velikim početnim slovom kao što se pišu imena osoba. Najtačnije bi bilo napisati ih malim početnim slovima.

Biblijska činjenica

Na prvobitnom grčkom jeziku nijedan nadahnuti pisac Novog zaveta nije za Svetog duha upotrebio zamenicu „on” ili „njega”. Kada mu gramatička pravila dozvoljavaju da bira, on uvek odabere zamenicu „to”.

Istorijska činjenica

Nikejski sabor (325. Nove ere) nije objavio verovanje u Trojstvo; tri jednake i podjednako večne osobe u Bogu. To je učinjeno 56 godina kasnije na Saboru u Konstantinopolju (381. Nove ere). Samim tim, doktrina Trojstva se sa pravom naziva „hrišćanskom doktrinom kasnog četvrtog veka.”²⁹

Istorijska činjenica

Mesto Svetog duha u doktrini Trojstva nije bilo jasno definisano sve do Avgustina, oko 400. Godine nove ere. Ta misao ne mori većinu teologa, ali bi trebalo da smeta svakom istinskom ljubitelju istine i hrišćaninu koji veruje u Bibliju.

Ono što smo mi otkrili ovom našom studijom jeste to da je Sveti duh ili Duh Božiji dah ili moć Boga na delu; sam Bog koji stvara, osnažava, inspiriše, podučava, otkriva, posreduje, svedoči, teši i usmerava. Nije u pitanju entitet odvojen od Boga, već sam Otac, koji čini ove stvari **za** svog Sina i sinove i **u** njima, svojim aktivnim odnosom prema svetlu.

Od nas se zahteva da dođemo do istog zaključka do kog je došao i trijadološki nastrojen proučavalac Biblije, pod imenom Profesor Charles C. Ryrie, koji je u svom delu pod imenom *Osnovna teologija* napisao sledeće:

*Evangelisti prihvataju mnoge doktrine, kao doktrine koje se jasno propovedaju u Bibliji, iako ne postoji nijedan stih koji to dokazuje. Doktrina Trojstva predstavlja najbolji primer za to. **Sa pravom možemo da kažemo da Biblija ne propoveda doktrinu Trojstva na jasan način.** Zapravo, ne postoji nijedan stih koji tu doktrinu dokazuje, ako se pod dokazom smatra stih ili pasus koji „jasno” kaže da postoji jedan Bog koji postoji u tri osobe” (strana 89). Gore navedene ilustracije dokazuju koliko je pogrešno zaključiti da ako nešto nije podržano Biblijom, mi ne možemo jasno da propovedamo o rezultatima istog ... **Da je to slučaj, ja nikada ne bih propovedao o doktrini Trojstva, niti o božanskoj prirodi Hrista ili božanskoj prirodi Svetog duha.”** (str. 90).³⁰*

Bog nije postao čovek!

Ne postoji nijedan stih u Bibliji u kome stoji da je Bog morao da postane čovek, imao nameru da to postane niti da je zaista to postao!

*„Jer sam ja **Bog a ne čovek**, Svetac usred tebe; neću doći na grad” (Osija 11:9).*

*„**Bog nije čovek** da laže, ni sin čovečji da se pokaje” (IV Mojsijeva 23:19).*

*„Jer on (Bog) **nije čovek ...**” (1. Samuilova 15:29).*

Večni Bog ima ljudskog Sina koji je čovek!

*„A sad gledate mene da ubijete, **čoveka** koji vam istinu kazah koju čuh od Boga” (Isusove reči) (Jovan 8:40).*

„ Od ove ljubavi niko (od čoveka) veće nema, da ko dušu svoju položi za prijatelje svoje. Vi ste prijatelji moji...” (Isusove reči) (Jovan 15:13-14).

*„Da nisam bio i dela tvorio među njima kojih ni jedan drugi **čovek** ne tvori ... (Isusove reči) (Jovan 15:24).*

*„ Jer je jedan Bog, i jedan posrednik Boga i ljudi, **čovek Hristos Isus**” (1. Timotiju 2:5).*

*Obratite pažnju na to da je Isus nazvan „sinom čovečjim” 84 puta u Jevanđeljima. Bog je nazvao Jezekilja „sinom čovečjim” 90 puta u Knjizi proroka Jezekilja. To znači da je on **ljudsko biće**.*

Prilog A

Razumevanje prvog poglavlja Jevandelja po Jovanu

*„U početku beše Reč, i Reč beše u Boga, i Bog beše Reč”
(Jovan 1:1).*

Među hrišćanima je rasprostranjeno pogrešno shvatanje ovog stiha. On je izvor zabune koja se javlja oko toga ko je Svevišnji Bog Biblije. Hrišćani prave ozbiljnu grešku onda kada tumače prvi stih Jevandelja po Jovanu, tako da on ima sledeće značenje: „*U večnoj prošlosti beše Sin, i Sin beše sa Bogom, i Sin beše Bog,*” čime se Isus proglašava večnim Bogom.

Ovaj stih treba da bude shvaćen na sledeći način:

*„U **početku** (nekom određenom početku) beše **reč** (grčki – logos – govor, nešto rečeno) i **reč** beše sa Bogom i **reč** beše Bog” (dah iz Njegovih usta).*

Obratite pažnju na to da Jovan koristi reč „početak” 23 puta u svojim rukopisima i ni jednom ta reč ne podrazumeva „večnu prošlost”. Uvek postoji jedan određeni početak.

Obratite pažnju i na to da reč „reč” u prvom poglavlju Jovanovog jevanđelja nije napisana velikim slovom kao na prvobitnom grčkom jeziku, i u mnogim drugim starijim prevodima.

Evo i stihova koji to dokazuju:

*„Rečju Gospodnjom nebesa se stvoriše, i dahom usta Njegovih
sva vojska njihova. Jer On reče, i postade” (Psalm 33:6, 9).*

*„Verom poznajemo da je svet rečju Božjom svršen” (Jevrejima
11:3).*

*„Jer navalice neće da znadu da su nebesa bila od pre i zemlja iz
vode i usred vode Božijom reči” (2. Petrova 3:5).*

*„ Tako govori Amin, Svedok Verni i Istiniti, Početak stvaranja
Božijeg” (Isusove reči) (Otkrovenje 3:14). Verujte Isusu!*

Sada vas molim da pročitate stih 1:3 Jevanđelja po Jovanu:

*„Sve je kroz njega postalo, i bez njega ništa nije postalo što je
postalo”*

Da li je reč „njega” u ovom stihu pravilno prevedena? Pre svega, ona se ne uklapa sa pravim shvatanjem dva prethodna stiha. („Reč” – logos - „nešto rečeno” nije „on” nego „ona”).

Zatim, važno je obratiti pažnju na to da od **osam istaknutih engleskih prevoda, koji su prethodili** Verziji kralja Džejmisa iz 1611. Godine, **nijedna** nije upotrebila reč „njega”. Sedam od osam njih je prevelo stih 1:3 Jevanđelja po Jovanu kao:

„Sve je kroz **nju** postalo, i bez **nje** ništa nije postalo što je postalo” (Tyndale Bible, 1526; Matej, 1535; Tavener, 1539; The Great (Cranmer's) Bible, 1539; Whittingham, 1557; Geneva, 1560; Bishop's Bible, 1595). Jedna od njih, poznata Kaverdejlova Biblija iz 1550. godine koristi reč „ista” umesto „ona”. **Ni jedna od ovih osam ne koristi zamenicu muškog roda.** Zašto su prevodioci Verzije Kralja Džejmsa upotreбили zamenicu muškog roda i preveli tekst kao da se radi o osobi? Oni su bili pod uticajem grčke filozofije putem „doktrine o logosu”, koja je došla od Platona i Filona i koja je ušla u hrišćansku misao putem Justinijana, Origena, Atanasija i Avgustina i podstaknuta je 1300 godina dugom i lažnom katoličkom tradicijom. Njihova greška je navela milione iskrenih hrišćana na pogrešan put po pitanju shvatanja ko je jedan istinski Bog!

Izazov dat iz ljubavi.

Idite do biblioteke i pronađite bilo koju knjigu, enciklopediju, biblijski registar reči ili rečnik o doktrini Trojstva. Potražite „božansku logos doktrinu” i uputiće vas na Platona, Filona i druge grčke filozofe. Tako da je naše shvatanje iskvareno!

Šta je Jovan mislio pod stihom 1:14 Jevandelja po Jovanu.

„I reč (logos – nešto rečeno) postade telo (Isus, Sin Božiji), i useli se u nas (i vidismo njegovu slavu, slavu jedinog začetog od Oca) pun blagodati i istine.” Ono što je Bog rekao postade telo!

Ovi stihovi iz prvog poglavlja Jevandelja po Jovanu u samoj su srži debate oko Isusove božanske prirode, a u isto vreme predstavljaju ključ biblijskog shvatanja toga ko je on.

Reči istine koje je izgovorio profesor James Dunn.

Uvaženi **trijadološki** proučavalac Biblije James Dunn u svom obimnom delu, pod nazivom *Hristologija u začetku*, iznosi tačno zapažanje:

*„Kod Pavla se nigde ne javlja jasna indikacija da je on ikada poistovećivao Hrista (pre-egzistentnog ili ne) sa Logosom (Rečju) Božijim” (str. 39). „Na sličan način u Delima apostolskim ne postoji nikakva naznaka hristologije pre-egzistencije” (strana 51). Kod Mateja i Luke, Isusovo božansko sinstvo počinje tačno od njegovog rođenja ili začeca ... on je **Sin Božiji**, jer je njegovo začecje bilo **delo stvaralačke moći Svetog duha**” (strana 61). „U najranijem periodu hrišćanstva „Sin Božiji” nije bio očigledni predmet hristologije inkarnacije ili preegzistencije. Sigurno je to da takva hristologija ne može da potiče od samog Isusa ma koliko nas u to ubeđivali ... isto je tako malo verovatno da ćemo takvu hristologiju pronaći kod Pavla ili Marka ili Luke ili Mateja” (str. 64). „Ne postoji nikakva indikacija da je Isus mislio ili govorio o sebi kao o nekom ko je preegzistirao sa Bogom pre svog rođenja ili pojavljivanja na zemlji. Ne možemo da tvrdimo da je Isus verovao da je inkarnirani Sin Božiji” (str. 254). Uvek postoji mogućnost da je popularno pagansko sujeverje postalo popularno hrišćansko sujeverje postepenom asimilacijom i širenjem vere (str. 251).³¹*

Ipak, nakon što je izneo ove izjave, profesor Dunn je svoju knjigu završio „*trijadološkim priznanjem*” (str. 268). Ovo ponovo dokazuje da mnogim teolozima ne smeta to što se ova doktrina ne propoveda u Bibliji. Ali, meni smeta i trebalo bi da smeta svakom hrišćaninu koji voli istinu!

Isus o tome kome se treba moliti

*„Vi ne znate čemu se molite; a mi znamo čemu se molimo: jer je spasenje od Jevreja. Ali ide vreme, i već je nastalo, kad će se **pravi bogomoljci moliti Ocu duhom i istinom, jer Otac hoće takve bogomoljce. Bog je Duh;** i koji Mu se mole, duhom i istinom treba da se mole. Reče Mu žena: Znam da će doći **Mesija** koji se zove Hristos, kad On dođe kazaće nam sve. Reče joj Isus: **Ja sam koji s tobom govorim**” (Jovan 4:22-26).*

Prilog B

Čovek Hrist Isus – Poslednji Adam

Isus Hrist je natprirodno začet, rođen od strane device, bezgrešni Sin Božiji. On je savršeni čovek, jedinstveni čovek, slika i prilika Boga, „izražena slika Njegove ličnosti” (Jevrejima 1:3), **ali ipak samo čovek**. „Jedan posrednik između Boga i ljudi, **čovek Hrist Isus**” (1. Timotiju 2:5).

Sam Isus je rekao:

*„A sad gledate mene da ubijete, čoveka koji vam istinu kazah **koju čuh od Boga**” (Jovan 8:40).*

*„Od ove ljubavi **čovek** veće nema, da **čovek** dušu svoju položi za prijatelje svoje. Vi ste prijatelji moji ako tvorite šta vam ja zapovedam...” (Jovan 15:13-14).*

*„Da nisam bio i dela tvorio među njima kojih **ni jedan drugi čovek** ne tvori, ne bi greha imali (Jovan 15:24). Molim Vas da obratite pažnju na to da **Isus nikada u Bibliji ne kaže za sebe da je Bog**, ali ova tri puta je jasno za sebe rekao da je „čovek”.*

Proroci Starog zaveta su tako tvrdili.

*„**Čovek** bolnik i upoznat sa patnjom” (Isaija 53:3).*

„Neće želeti David nekog **čoveka** koji bi sedeo na prestolu doma Izrailjevog” (Jeremija 33:17).

„Maču, ustani na pastira mog, i na **čoveka** druga mog” (Zaharija 13:7; Matej 26:31).

„A ti, Vitlejeme Efrato, ako i jesi najmanji među hiljadama Judinim, iz tebe će mi izaći (čovjek) koji će biti Gospodar u Izrailju, kome su izlasci od početka, od večnih vremena. I On će biti mir” (Mihej 5:2, 5).

Jovan Krstitelj je tako govorio.

„Za mnom ide **čovjek** koji preda mnom postade, jer pre mene beše” (Jovan 1:30).

„Sve što kaza Jovan za **ovog čoveka** istina beše” (Jovan 10:41).

Apostol Petar je tako govorio.

„Isusa Nazarećanina, **čoveka** od Boga potvrđenog” (Dela 2:22).

Apostol Pavle je tako govorio.

„Da se kroz **ovog čoveka** vama propoveda oproštenje greha” (Dela 13:38).

„Jer je postavio dan u koji će suditi vasionom svetu po pravdi preko **tog čoveka** koga odredi” (Dela 17:31).

„Blagodaću **jednog čoveka**, Isusa Hrista” (Rimljanima 5:15).

„*Ali svaki čovek u svom redu: novina **Hristos***” (u vaskrsnuću)
(1. Korinćanima 15:23).

„*Viđen u obličju čoveka*” (Filipljanima 2:8).

„*Obucite **novog čoveka***” (Hrista) (Kološanima 3:10).

„*Jer je **jedan Bog**, i jedan posrednik Boga i ljudi, **čovek Hristos Isus***” (1 Timotiju 2:5).

Nadahnuti pisac Poslanice Jevrejima je tako tvrdio.

„*Jer **ovaj čovek** posta toliko dostojan veće časti od Mojsija*” (Jevrejima 3:3).

„*A **ovaj čovek**, budući da ostaje vavek, ima večno sveštenstvo*” (Jevrejima 7:24).

„*Zato valja da i **ovaj čovek** šta ima što će prineti*” (Jevrejima 8:3).

„*A **ovaj čovek** ... sedi svagda s desne strane Bogu*” (Jevrejima 10:12).

Isus je poslednji Adam, a ne prvi Bogo-čovek. Slušajte reči Apostola Pavla.

„*Jer budući da **kroz čoveka bi smrt, kroz čoveka i vaskrsenje mrtvih**. Jer kako po Adamu svi umiru, tako će i po **Hristu** svi oživeti*” (1. Korinćanima 15:21-22).

*„Tako je i pisano: Prvi čovek Adam postade u telesnom životu, a poslednji Adam u duhu koji oživljava” (1. Korinćanima 15:45).
 „Prvi čovek ... drugi čovek” (stih 47).*

Isus kao „*poslednji Adam*” genetički je jednak „*prvom Adamu*”. Adama je Bog stvorio iz prašine u prvom poglavlju Postanja. „*Adam, koji je bio sin Božiji*” (Luka 3:38). Isusa je stvorio Bog u materici device Marije u prvom poglavlju Jevandelja po Mateju i prvom poglavlju Jevandelja po Luki (Mat. 1:20; Luka 1:32, Kol. 1:15 i 3:10). Obratite pažnju na Isusove reči u stihu 3:14 Otkrovenja:

„Tako govori Amin, Svedok Verni i Istiniti, Početak stvorenja Božijeg.”

Pažljivo proučite stih 4:4 Poslanice Galatima:

„A kad se navrši vreme, posla Bog Sina svog Jedinorodnog, koji je rođen od žene i stvoren pokoren zakonu.” Obratite pažnju na Nikejski Sabor koji je izričito objavio da Isus „*nije stvoren*”.

Reč „stvoren” na grčkom jeziku je „*ginomai*” što znači „stvoriti – učiniti da neko oživi”. To je **stvaralački čin** Svetog duha a ne inkarnacija.

Isus je čovek koji je uzvišen do mesta sa desne strane Boga.

*„I reče: Evo vidim nebesa otvorena i **Sina čovečijeg** gde stoji s desne strane Boga” (Stefan) (Dela 7:56).*

*„A **ovaj čovek**rinevši jedinu žrtvu za grehe sedi svagda s **desne strane Boga**” (Jevrejima 10:12).*

*„I ugledaće **Sina čovečijeg** gde ide na oblacima nebeskim” (Matej 24:30).*

*„Odsele će **Sin čovečiji** sediti s desne strane sile Božije” (Luka 22:69).*

Obratite pažnju na to da je Isus nazvan „*Sinom Božijim*” 84 puta u Jevanđeljima i to znači da je „*ljudsko biće*”. Ova fraza potiče iz stiha 8:6 Psalma, prema stihu 2:6 Poslanice Jevrejima. Bog je Jezekilja nazvao „sinom čovečjim” 90 puta u Knjizi proroka Jezekilja. Šta god Jezekilj bio čovečanstvu, i Isus je. Isus je došao kao ljudsko biće. Imao je ljudsko telo, um, duh, dušu, volju i ličnost. „*Prvi Adam*” je stvoren bezgrešne prirode, ali je delom svoje volje ipak zgrešio. „*Poslednji Adam*” je stvoren bezgrešan, od krvi neukaljane grehom prvog Adama, i delom svoje volje „*nije počinio greh, niti se nađe prevara u ustima Njegovim*” (I Petrova 2:22). On je u tome uspeo, ne kao Bogočovek već kao „*Jagnje Božije*”, **čovek Hrist Isus!**

Molitva Apostola Pavla

„Da Bog Gospoda našeg Isusa Hrista, Otac slave, dade vam Duha premudrosti i otkrivenja da njega poznate, I bistre oči srca vašeg da biste mogli videti šta je nada njegovog zvanja, i koje je bogatstvo slave nasledstva njegovog u svetima, I kakva je izobilna veličina sile njegove na nama koji verujemo po činjenju prevelike sile njegove, koju učini u Hristu, kad Ga podiže iz mrtvih i posadi sebi s desne strane na nebesima.”
(Efescima 1: 17-20).

Prilog C

Da li Isus i Bog imaju jednak autoritet?

„Onda kraj, kad on (Hrist) preda carstvo Bogu i Ocu, i kad ukine svako poglavarstvo i svaku vlast i silu. A kad mu (Hristu) sve pokori, onda će se i sam Sin pokoriti Onom (Bogu Ocu) koji Mu sve pokori, da bude Bog sve u svemu.” (1. Korinćanima 15:24, 28).

Pogledaj reč „pokoriti”.

Reč „pokoriti” u gore navedenom stihu na grčkom jeziku glasi „*hupotasso*” (Strong #5293), i znači „podređen – služiti nekom”. Koren te reči je „*hupo*” (Strong's #5259) i znači „ispod – na podređenom položaju”.

Na Nikejskom saboru (325 n. e.) objavljeno je da je Isus jednak Ocu, ali Apostol Pavle u to nije verovao. On kaže da će Isus večno biti „podređen” (pokoren, pod nadležnosti, na inferiornom položaju) Bogu Ocu. Biblije propovedaju da je Isus bio pomazan, postavljen, osnažen i određen da sagradi carstvo i vlada ovom zemljom hiljadu godina. Ali na kraju milenijuma **on će postaviti carstvo Božije pod Očeve noge.**

Pogledajte reč „pokoriti- hupotasso” u biblijskom kontekstu.

„I on (Isus)siđe s njima (Marijom i Josifom) i dođe u Nazaret; i beše im **poslušan** (hupotasso)” (Luka 2:51).

„Svaka duša da se **pokorava** (hupotasso) vlastima koje vladaju” (Rimljanima 13:1).

„No kao što crkva **sluša** (hupotasso) Hrista” (Efescima 5:24).

„Slušaju (hupotasso) ga (Hrista) anđeli i vlasti i sile.” (I Petrova 3:22).

„Ali vladika treba da je bez mane ... koji ima **poslušnu** (hupotasso) decu sa svakim poštenjem” (I Timotiju 3:2, 4).

Novi živi prevod.

„Jer budući da **kroz čoveka** bi smrt, **kroz čoveka** i vaskrsenje mrtvih. Onda kraj, kad preda carstvo Bogu Ocu, i kad ukine svako poglavarstvo i svaku vlast i silu. Jer Hristu valja carovati dokle ne položi sve neprijatelje svoje pod noge svoje. A poslednji neprijatelj, koji će biti uništen, biće smrt. Jer sve pokori pod noge Njegove. Jer kad Biblija kaže da je sve Njemu

*pokoreno (naravno, kada kaže da su sve stvari pod njegovim autoritetom, to ne podrazumeva samog Boga, koji je Hristu dao svoj autoritet.) A kad mu sve pokori, onda će se i sam Sin pokoriti Onom koji Mu sve pokori, da bude **krajnje uzvišen nad svim svuda.***” (Citat iz NŽP) (1. Korinćanima 15:21, 24-28). Pročitajte svoj omiljeni prevod ovih stihova, pronaći ćete iste reči!

Isus je oduvek propovedao pokoravanje Ocu.

„Ja ne mogu ništa činiti sam od sebe” (Isusove reči) (Jovan 5:30).

*„Da sednete s desne strane meni i s leve, **ne mogu ja dati**, nego kome je to namenio Otac moj” (Matej 20:23).*

*„A o danu tom ili o času niko ne zna, ni anđeli koji su na nebesima, **ni Sin**, do Otac” (Marko 13:32).*

*„A On im reče: Nije vaše znati vremena i leta koje Otac zadrža **u svojoj moći**” (Dela 1:7).*

„... **Ne tražim volje svoje** nego volju **Oca** koji me je poslao. Ako ja svedočim za sebe, svedočanstvo moje nije istinito. Ima **drugi** koji svedoči za mene; i znam da je istinito svedočanstvo što **on** svedoči za mene” (Isusove reči) (Jovan 5:30-32).

„**Ni jedan čovek** nije video **Oca**” (Isusove reči) (Jovan 6:46).

„ **Vraćam se k Ocu svom i Ocu vašem, i Bogu svom i Bogu vašem**” (Isus se obraća Mariji u vrtu) (Jovan 20:17).

Da, Isus ima „Boga”, koji je uvek bio na većem položaju u odnosu na njega i čiji će on uvek biti **podređeni** (Mihej 5:4; Matej 27:46; Ef. 1:3, 17; 1. Pet. 1:3; Otk. 3:12).

„**Ali hoću da znate da je svakome mužu glava Hristos; a muž je glava ženi; a Bog je glava Hristu**” (Pavlove reči) (1. Korinćanima 11:3).

„**I vi ste Hristovi, i Hrist je Božiji**” (1. Korinćanima 3:23).

Prilog D

Bog dolazi lično

„I sam Bog biće s njima Bog njihov” (Otkrovenje 21:3).

Molim Vas da dobro razmotrite sledeće stihove:

Otkrovenje 1:4: „Blagodat vam i mir od onog koji jeste, i koji beše, i koji će doći; i od sedam duhova koji su pred prestolom njegovim ...” Onaj jedan koji **jeste, i koji beše, i koji će doći** u četvrtom stihu je zasigurno **Bog Otac**. Ovo nikako ne može da se odnosi na Isusa, on se pominje **u petom stihu**.

Otkrovenje 1:5: „I od Isusa Hrista, koji je svedok verni...”

Sada pogledajte stih 1:8 Otkrovenja:

*„Ja sam Alfa i Omega, Početak i Svršetak, govori **Gospod, Koji jeste, i koji beše, i koji će doći, Svemoćni**”.* Obratite pažnju na to da ovo govori Bog Otac. Vidite gore navedene stihove 4 i 5. Ne dajte da vas prevare izdanja Biblije u kojima je ovo crvenom bojom kao da to Isus izgovara. U nekim od ovakvih Biblija poput NLT i Holman CSB ovaj stih je crnom bojom napisan jer su proučavaoci shvatili da **govori Bog Otac a ne Isus**. Isus nikada u Bibliji nije nazvan „*Svemoćnim*”.

Pogledajte stih 4:8 Otkrovenja:

*„I mira ne imaju dan i noć govoreći: Svet, svet, svet **Gospod Bog Svemoćni, koji beše, i koji jeste, i koji će doći.**”* Obratite pažnju na sličnost između ovog stiha i stihova 1:4 i 1:8 Otkrovenja.

***Otkrovenje 7:10:** „Spasenje Bogu našem, koji sedi na prestolu (Bog je na prestolu a ne Isus), i Jagnjetu (Isusu).”*

***Otkrovenje 7:15:** „Zato su pred **prestolom Božijim, ... i onaj što sedi na prestolu useliće se u njih.** (Prestol u raju je Božiji prestol. Obratite pažnju na izjavu u stihu 3:21 Otkrovenja, „*Koji pobedi daću mu da sedne sa mnoom na **prestolu mom**, kao i ja što pobedih i sedoh s Ocem svojim na **prestolu njegovom**”).**

***Otkrovenje 7:17:** „I **Bog** će otrti svaku suzu od očiju njihovih.”*

***Otkrovenje 20:11-12:** „I videh **veliki beo presto, i onog što seđaše na njemu, od čijeg lica bežaše nebo i zemlja, i mesta im se ne nađe. I videh mrtvace male i velike gde stoje pred Bogom.**”* Molim Vas da obratite pažnju na to da ovo **oslikava našeg veličanstvenog Boga!** Isus će već vladati 1000 godina na ovoj zemlji i nigde se ne pominje da će ona pobeći od njegovog lica.

Otkrovenje 21:2-4 „I ja Jovan videh grad sveti, Jerusalem nov, gde silazi **od Boga s neba** (Isus vlada na zemlji a Bog je na nebu), pripravljen ... I čuh glas veliki s neba gde govori: Evo **skinije** (mesto stanovanja) **Božije među ljudima, i živeće s njima, i oni će biti narod njegov, i sam Bog biće s njima Bog njihov. I Bog će otrti svaku suzu od očiju njihovih.**” Aleluja! Ovo su odlične vesti!

Otkrovenje 22:3-4 „... i **presto Božji i Jagnjetov biće u njemu ...I gledaće lice njegovo, i ime njegovo biće na čelima njihovim.**” Čije ime je na njihovim čelima? Otkrovenje 14:1: „I videh, i gle, Jagnje stajaše na gori sionskoj, i s Njim sto i četrdeset i četiri hiljade, koji imadoše ime **Oca njegovog napisano na čelima svojim.**” Ime Jagnjeta je Isus, ali ime **njegovog Oca** je na njihovim čelima. Vidite Jovan 17:11: „I više nisam na svetu, a oni su na svetu, a ja idem k Tebi. Oče Sveti! Sačuvaj ih u ime svoje, one koje si mi dao.”

Matej 5:8: „Blago onima koji su čistog srca, **jer će Boga videti**” Ovo Isus govori i oni su već bili blagosloveni da ga vide.

Da, Isus će vladati na ovoj zemlji 1000 godina, potčiniti je i očistiti, spremite za dolazak našeg veličanstvenog Boga!

Prilog E

Gde je Isus sada?

Za one koji u svojoj doktrini Isusa proglašavaju inkarnacijom večnog Boga, Biblija koja prikazuje Isusa kao nekog ko „*sedi sa desne strane Boga*” predstavlja problem. Samim tim oni propovedaju da su ove izjave samo figurativne ili simboličke. Ali da li je to istina? Molim vas da pažljivo proučite naredne stihove i sami prosudite.

(Izraelski Kralj David) „*Reče Gospod Gospodu mom: Sedi meni s desne strane, dok položim neprijatelje Tvoje za podnožje nogama Tvojim*” (Psalmi 110:1).

„*A Gospod, pošto im izgovori, uze se na nebo, i sede Bogu s desne strane*” (Marko 16:19).

„*Desnicom dakle Božjom podiže se, i obećanje Svetog Duha primivši od Oca ... Jer David ne iziđe na nebesa, nego sam govori: Reče Gospod Gospodu mom: Sedi meni s desne strane*” (Petrove reči) (Dela 2:33-34).

„*... Koji je s desne strane Bogu, otišavši na nebo, i slušaju Ga anđeli i vlasti i sile*” (1. Petrova 3:22).

„U samo nebo, da se pokaže sad **u Božijem prisustvu za nas**” (Jevrejima 9:24).

„A ovaj čovek prinevši jedinu žrtvu za grehe **sedi svagda s desne strane Bogu. Čekajući dalje dok se polože neprijatelji njegovi podnožje nogama njegovim**”(Jevrejima 10:12-13). Vidi gore navedeni Psalm 110:1.

„Gledajući na utemeljitelja i usavršitelja vere Isusa ... **sede s desne strane prestola Božijeg**” (Jevrejima 12:2).

„Ali on (Stefan) budući pun Duha Svetog pogleda na nebo i **vide slavu Božju i Isusa gde stoji s desne strane Bogu; I reče: Evo vidim nebesa otvorena i Sina čovečijeg gde stoji s desne strane Bogu**” (Dela 7:54-56).

„Hristos Isus koji je s **desne strane Bogu, i moli za nas**” (Rimljanima 8:34).

„Ako dakle vaskrsnuste s Hristom, tražite ono što je gore gde Hristos **sedi s desne strane Boga**” (Kološanima 3:1).

„Jedinorodni Sin koji je **u naručju Očevom**” (Jovan 1:18).

*„Koji pobedi daću mu da sedne sa mnom na **prestolu mom**, kao i ja što pobedih i **sedoh s Ocem svojim na prestolu njegovom**”
(Isusove reči) (Otkrovenje 3:21).*

„Nad ovim kamenom”

Petrove ispovesti

*„A Simon Petar odgovori i reče: **Ti si Hristos (Mesija), Sin Boga Živoga.**” (Matej 16:16).*

*„Odgovarajući Isus reče mu: **Blago tebi, Simone sine Jonin! Jer telo i krv nisu to tebi javili, nego Otac moj koji je na nebesima**” (Matej 16:17).*

Prilog F

Dva sumnjiva stiha

Nikada nisam imao običaj, da podržavam doktrinu koje se držim time što ću bacati sumnju na autentičnost biblijskih stihova, koji se naizgled ne slažu sa mojom doktrinom. Bog je čuvar svoje reči i ja verujem da nam je on u Bibliji dao sve što nam treba da bi bili spaseni i da bi pravilno služili Bogu. Primetićete da sam u ovoj knjizi koristio autorizovanu Verziju kralja Džejmsa. Neki savremeni prevodi su dobri i koristim ih za proučavanje, ali moje propovedanje i pisanje se uglavnom oslanja na VKDŽ.

Međutim, postoje dva stiha u Verziji kralja Džejmsa, koje treba razmotriti, njihovu autentičnost dovode u pitanje neki od najboljih savremenih učenjaka, po istorijskim osnovama ili sastavu teksta. Neverovatno je to što čak i trijadološki nastrojani proučavaoci Biblije dovode ove stihove u pitanje, jer bez podrške istih doktrina Trojstva nema apsolutno nikakvu osnovu u Bibliji.

Prvobitni tekstovi u Starom i Novom zavetu nadahnuti Svetim duhom su nepogrešivi i bez greške. Međutim, verovatno je došlo do izmene prvobitnih tekstova u vekovima, koji su usledili kako bi ti stihovi podržali doktrinu Trojstva. Na primer pogledajte stih 3:16 1. Jovanove poslanice:

„Ovde vidimo ljubav *Božiju*, jer je svoj život dao za nas ...”

Reč Bog je napisana kurzivom, jer je **naknadno ubačena**. Ona nije postojala u originalnom tekstu. (Obratite pažnju na to da je svaka reč u VKDŽ, koja je napisana kurzivom, naknadno ubačena od strane prevodioca). Da li je Jovan u stihu 3:16 I Jovanove poslanice napisao da je **Bog dao život za nas?** Ni govora! Jovan nam je u stihu 3:16 Jevanđelja po Jovanu rekao da je „*Bog toliko voleo svet da je dao svog jedinog začetog Sina*” da umre za nas. Sigurno on sebi ne bi protivrečio u stihu 3:16 I Jovanove poslanice rekavši da je **Bog** umro za nas. Reč **Bog** koja je u stihu 3:16 I Jovanove poslanice je nečiji pokušaj da učini Isusa, Sina Božijeg, koji je umro na krstu za nas, *Bogom*.

Deset hiljada atomskih bombi ne bi mogle da ubiju Boga!

Slede odlomci preuzeti uglavnom iz trijadoloških izvora.

I Jovanova 5:7

Autor Lee Strobel u svojoj knjizi pod nazivom „*Slučaj za Hrista*” (prodato u skoro dva miliona primeraka) intervjuisao je čoveka pod imenom dr. Bruce M. Metzger, 84 godine starog autoriteta po pitanju autentičnosti Novog zaveta, koji je i sam autor ili urednik pedeset knjiga, koje se bave istom tematikom. On svodi „*veliki ukupan broj (ranih) grčkih rukopisa na 5664.*” Metzger kaže Strobelu da ako neko stavi pod znak pitanja autentičnost stiha 5:7 I Jovanove poslanice, koji glasi : „*Jer je troje što svedoči na nebu: Otac, Reč, i Sveti Duh; i ovo je troje jedno*” i kaže da ovaj stih nije postojao u ranim rukopisima, njegov odgovor na to bi glasio: „*To je dovoljno istinito. Mislim da se ove reči mogu pronaći u samo sedam ili osam kopija (Rukopisa), svim iz petnaestog ili šesnaestog veka. Priznajem da autor I Jovanove poslanice nije bio nadahnut da to napiše.*”³² Strobel i Metzger su trijadolozi po verovanju ali su bacili sumnju na jedan od glavnih stihova Biblije, kog Trijadolozi često upotrebljavaju, kako bi podržali svoju doktrinu.

U svojim fusnotama, „Nova poboljšana verzija“ citira reči „*Jer je troje što svedoči na nebu: Otac, Reč, i Sveti Duh; i ovo je troje jedno*” ali navodi zašto se ove reči ne nalaze u **tekstu** NPV. Zatim, kažu sledeće: „***Ovaj dodatak se ne može pronaći ni u jednom grčkom rukopisu ili prevodu N.Z. urađenom pre XVI veka.***” Ove reči takođe ne možete naći ni u Novoj revidiranoj standardnoj verziji, Novoj američkoj standardnoj Bibliji, Engleskoj standardnoj verziji, Holmanovoj hrišćanskoj standardnoj Bibliji niti u Novom živom prevodu.

Sa tim se slaže i uvaženi trijadolog i proučavalac Biblije profesor Charles C. Ryrie. U svom dobro poznatom delu pod nazivom „*Osnovna teologija*”, on kaže sledeće:

„Novi zavet ne sadrži nijednu izričitu izjavu o doktrini trojstva Božijeg (Jer „ova tri su jedan” u stihu 5:7 I Jovanove poslanice očigledno nisu deo originalnog biblijskog teksta)” (str. 60).³³

Trijadolog Millard J. Erickson (Južni baptista), u svojoj knjizi pod nazivom „*Bog u tri osobe*”, kaže da se neki protive doktrini Trojstva zbog toga što:

„Biblija očigledno ćuti po ovom veoma bitnom pitanju. Argumenti koji tvrde da se zaista nigde u Bibliji izričito ne pominje doktrina Trojstva, posebno od otkrića sumnjivog porekla stiha 5:7 I Jovanove poslanice. Bližim proučavanjem je ustanovljeno da su i drugi pasusi primenljivi samo ako se deformišu što je više moguće.”³⁴

Nova kritika Biblije kaže sledeće o stihu 5:7 I Jovanove poslanice:

*„Čitav sedmi stih Autorizovane verzije, je izostavljen u Revidiranoj verziji jer ga nije Jovan napisao. On se prvi put pojavio u latinskoj verziji 300 godina nakon Jovanove smrti a u grčkim rukopisima se pojavio tek 1000 godina kasnije.“*³⁵

Dakle, da li je ovo falsifikat? Zašto bi neko smatrao da ima pravo da ubaci stih u Božiju Svetu Bibliju kao da je taj stih napisao apostol Jovan, nekoliko stotina godina **nakon** Jovanove smrti? Pogledajte ponovo stih 5:7 Prve Jovanove poslanice:

*„Jer je troje što svedoči na nebu: **Otac, Reč, i Sveti Duh**; i ovo je troje jedno.“*

Zar ovo nije pokušaj varanja ljudi da poveruju u to da je Bog „*tri*“ osobe u „*jednoj*“? Ne postoji nijedan drugi sličan stih u Bibliji. Postoji 67 biblijskih stihova u kojima stoji da je Bog „*jedan*“ a ne postoji ni jedan autentičan stih u kome stoji da je On *dva, tri ili bilo koji drugi broj*.

*„Čuj, Izrailju: Gospod je Bog naš **jedini** Gospod“ (Mojsijeve reči) (V Mojsijeva 6:4).*

*„Čuj, Izrailju: Gospod je Bog naš **jedini** Gospod“ (Isusove reči) (Marko 12:29).*

Molim Vas da nekoliko puta ponovite ove Mojsijeve i Isusove reči:

„ *Gospod je Bog naš **jedini** Gospod.* ”

„ *Gospod je Bog naš **jedini** Gospod.* ”

„ *Gospod je Bog naš **jedini** Gospod.* ”

Matej 28:19

Sada da se vratimo na stih 28:19 Jevanđelja po Mateju, još jednom stihu kog Trijadolozu pominju kada žele da podrže svoju doktrinu.

„*Idite dakle i naučite sve narode krsteći ih va ime Oca i Sina i Svetog Duha.*”

Tumačenje i rečnik Biblije kaže sledeće:

„ *Postoji **ozbiljna sumnja** oko toga da li se (tradicionalne reči Otac, Sin i Sveti duh) mogu smatrati rečima koje je Isus zaista izgovorio.* ”³⁶

Encyclopedia Britannica kaže sledeće:

„*Ni na jednom drugom mestu u Novom zavetu se ne pominje ova trijadološka formula. Neki proučavaoci Biblije samim tim sumnjaju u tačnost ovog citata u Jevanđelju po Mateju.*”³⁷ „*U najstarijim izvorima stoji da se krštenje odvija u Isusovo ime.*”³⁸

Hastingsov biblijski rečnik kaže sledeće:

„Običaj je da se kaže da institucija prakse (hrišćansko krštenje) datira od Hristovih reči koje su zabeležene u stihu 28:19 Jevanđelja po Mateju. Ali autentičnost ovog pasusa je dovedena u pitanje, kako po istorijskoj tako i po tekstualnoj osnovi. **Mora se priznati** da formula, koja uključuje tri imena, koja je ovde uvršćena, izgleda da nije primenjena od strane primitivne crkve, koja, koliko smo mi informisani, pokrštava „u ime Isusa (Isusa Hrista ili gospoda Isusa)” Dela: 2:38, 8:16, 10:49, 19:5; 1. Korinćanima:1:13,15) **a nigde se ne pominju ni Otac ni Duh.**”³⁹ Hastings na drugom mestu podržava doktrinu Trojstva, ali priznaje da ona ne može biti podržana stihom 28:19 Jevanđelja po Mateju.

Harper Colinsova enciklopedija katolicizma kaže sledeće:

„Dok eksplicitna formula u Jevanđelju po Mateju verovatno potiče sa **liturgije (katoličke) crkve**, zapovest da se vrši pokrštavanje i ključno značenje krštenja dolaze od Isusa” (str. 134).⁴⁰

Encyclopedia Americana kaže sledeće:

„Naredba na kraju Jevanđelja po Mateju upućena učenicima da pokrštavaju sve nacije „u ime Oca, Sina i Svetoga duha” (Matej 28:19) – koju savremeni kritičari smatraju nečim što **ne oslikava reči samog Isusa**, već razvojem koji se odigrao **nakon što je počelo apostolsko propovedanje** – pruža osnovu na kojoj su

najranija učenja sagrađena. ⁴¹ Molim da pažljivo proučite ovu rečenicu: „ ...*nečim što ne oslikava reči samog Isusa, već razvojem koji se odigrao nakon što je počelo apostolsko propovedanje – pruža osnovu na kojoj su najranija učenja sagrađena.*” Suština ove rečenice je ta da su najranija učenja (Nikejsko, Konstantinopoljsko, Halkidonsko) sagrađena na rečima koje verovatno nisu došle od Isusa. Šokantno!

Profesor Millard J. Erickson (Jugozapadni baptistički teološki seminar) **kaže sledeće:**

*„Bilo da čovek dođe do zaključka da **tročlana** formula, koja se javlja u zaključku Jevanđelja po Mateju, **predstavlja autentičnu Isusovu reč**, očigledno je da je crkva koristila istu od prilično ranog perioda.*”⁴²

Veliki crkveni istoričar Evsevije Cezarejski (260-339 nove ere) smatra se ocem crkvene istorije. Njegovo delo pod nazivom *Crkvena istorija* (10 tomova) predstavlja prikaz uspona i trijumfa hrišćanstva. U ovom i njegovim drugim rukopisima, koji su prethodili Nikejskom saboru iz 325. godine nove ere, on citira stih 28:19 Jevanđelja po Mateju oko 18 puta pišući: „*krstite nacije **u moje ime***” a nigde se ne pominju Otac ni Duh.⁴³ Justin Mučenik (100-165. godine nove ere) takođe je istim rečima citirao stih 28:19 Jevanđelja po Mateju u svojim rukopisima („***u moje ime***”) kao što su to činili i drugi hrišćanski pisci (Hermes, Afrat Nisibijski, itd.)⁴⁴

Visoko cenjena **Međunarodna standardna biblijska enciklopedija** (4 toma) kaže sledeće:

*„Formula hrišćanskog krštenja, u obliku koji je preovladao, data je u stihu 28:19 Jevanđelja po Mateju: „ Idite dakle i naučite sve narode krsteći ih va ime Oca i Sina i Svetog Duha”. Ali zanimljivo je to što ove reči nisu date ni u jednom opisu hrišćanskog krštenja sve do vremena Justina Mučenika, i one nisu ponovljene u tom obliku, već su date u proširenoj formi, koja sadrži objašnjenje. U svakom prikazu ovog običaja, koji se odigrao u **apostolsko doba**, jedna dosta kraća formula je korišćena. 3000 vernika je kršteno na dan Duhova „u ime Isusa” i ista formula je korišćena na krštenju Kornelija i onih koji su bili sa njim. **Zaista, čini se da je ova formula koja je obično upotrebljavana** preuzeta iz Pavlovog pitanja upućenog Korinćanima: „ Ili se u ime Pavlovo krstiste?” (I Korinćanima 1:13). Samarićani su bili kršteni „u ime **Gospoda Isusa**; i ista formula (koja se obično koristi prilikom iskazivanja posvećenosti) korišćena je u slučaju učenika na Efesu. U nekim slučajevima je zabeleženo da se pre krštenja od preobraćenika tražilo da iskažu priznanja vere, koja su uključivala izjavu da je Isus Gospod ili **da je Isus Hrist Sin Božiji**. Hrišćanski istoričar Sokrat (380- 450. nove ere) nas informiše da postoji neko ...*

*„iskvareno” krštenje, gde se samo ime Hristovo koristi u formuli; a u isto vreme naređuje da se koristi duža formula i kaže, da će se kažnjavati, svako ko koristi kraću sa kojom se susrećemo u istoriji, što dokazuje da je praksa korišćenja kraće formule (Isusovog imena) postojala u V i VI veku **na svim događajima na Istoku.**”⁴⁵*

Veliki crkveni istoričar Dr. Adolph Harnack, u svom obimnom radu pod nazivom „Istorija Dogme” (šest tomova) iznosi ovu oštru izjavu:

***Stih 28:19 Jevandelja po Mateju nije Gospodova izjava. Trijadološka formula nije poznata Isusu, i nema autoritet u apostolskom dobu koji bi morala da ima da je potekla od Isusa.**”⁴⁶*

Dr. Harnack iznosi dobru poentu. Ako je Isusova poslednja zapovest, koju je uputio svojim vernim sledbenicima pre nego što se uzdigao da krste „u ime Oca, Sina i Svetoga duha”, zašto onda **nijedan slučaj** nije zabeležen u Bibliji, gde apostoli upotrebljavaju ovu formulu? Sedam dana nakon što se Isus uzdigao, Petar je rekao okupljenim ljudima:

*„Pokajte se i budite kršteni, svi vi, **u ime Isusa Hrista...**” (Dela 2:38).*

Molim vas da razmotrite naredna tri stiha:

„ ... behu samo kršteni u **ime Gospoda Isusa**” (Samarija) (Dela 8:16).

„I on (Petar) zapovedi im da se krste u **ime Gospoda**” (Kornelijeви ukućani) (Dela 10:48).

„A kad to čuše, krstiše se u **ime Gospoda Isusa**” (Dela 19:5).

„Ili ne znate da svi koji se krstismo u **Isusa Hrista**, u smrt Njegovu krstismo se?” (Rimljanima 6:3).

Još jedna zaključna reč po ovom pitanju. Stih 28:19 Jevanđelja po Mateju izgleda nije u skladu sa Isusovim poslednjim rečima izgovorenim na zemlji a upućenim njegovim učenicima, kako ih je Luka zabeležio:

„I da se propoveda pokajanje u **ime njegovo** i oprostjenje greha po svim narodima počevši od Jerusalima” (Luka 24:47).

Uporedite ovaj stih sa Petrovim rečima na dan Duhova sedam dana nakon toga, u stihu 2:38 Dela apostolskih, „ ...u **ime Isusa Hrista**...”

Dragi čitaocē, bavio sam se ovom tematikom, jer verujem da imate pravo da vidite dokaze i prosudite sami. Ako dođete do zaključka da je stih 28:19 Jevanđelja po Mateju zaista izgovorio Isus, postoji nekoliko stvari koje treba da uzmete u obzir.

1. Ovaj stih ne pominje *tri* jednake i podjednako večne osobe u *jednom* Bogu.
2. Ovaj stih ne pominje „Boga Sina”, „Boga Duha”, niti „drugog Boga”. Ovo je nebiblijska terminologija koju hrišćanstvo treba da prestane da koristi.
3. Ovo nije „trijadološki čin”, koji potiče od Isusa, kako to neki uvaženi hrišćanski sveštenici smatraju.
4. Reč „*ime*” u ovom stihu je u **jednini**. Koje ima u jednini bi Isus imao na umu a koje bi se odnosilo na tri odvojene i različite osobe Boga? (Molim Vas da obratite pažnju na to da Isusovo ime nije „Sin”. „ *Pa će roditi Sina, i nadeni Mu ime Isus*” (Matej 1:21). Očevo ime u Bibliji:

„ *Ovako kaži sinovima Izrailjevim: **Gospod Bog** otaca vaših ...to je **ime moje** **doveka**, i to je spomen moj sa kolena na koleno... **Gospod Bog** otaca vaših ...* (II Mojsijeva 3:15-16).

„ *A Gospod siđe u oblaku, i stade onde s njim, i **povika po imenu: Gospod**. Jer prolazeći Gospod ispred njega vikaše: **Gospod, Gospod Bog** ...*” (II Mojsijeva 34:5-6). Da li biste se složili sa Bogom?

„I privijte srce svoje ka **Gospodu Bogu Izrailjevom**” (Isus Navin 24:23).

„Reče **Gospod Bog**” (Jezekilj 2:4) Obratite pažnju na to da je Bog sebe nazvao „*Gospodom Bogom*” oko 200 puta u knjizi proroka Jezekilja.

„On će biti veliki, i nazvaće se Sin Najvišega, i daće Mu **Gospod Bog** presto Davida oca Njegovog” (Gavriilo Mariji) (Luka 1:32).

„**I jedinog Gospodara Boga** i Gospoda našeg Isusa Hrista odriču se” (Judina 1:4).

„I crkve ne videh u njemu: jer je njemu crkva **Gospod Bog** Svedržitelj, i Jagnje (Isus).” (Otkrovenje 21:22).

„Oče Sveti! Sačuvaj ih u ime svoje, one koje si mi dao, da budu jedno kao i mi” (Isusova molitva) (Jovan 17:11).

„Napisaću na njemu ime **Boga svog** ...i **ime moje novo**. (Isusove reči) (Otkrovenje 3:12).

O autoru

Joel Hemphill ...

- oženjen ženom pod imenom Labreska već više od 52 godine
- sveštenik u službi Isusa Hrista već 50 godina
- napisao i zabeležio oko 300 gospel pesama
- zajedno sa svojom porodicom je primio osam Dove nagrada i primio deset Dove nominacija za tekstopisca godine
- upisan je u galeriju slavnih tekstopisaca gospel muzike
- vršio je službu u Izraelu, Egiptu, Južnoj Africi, SAD, Nemačkoj, Austriji, Hondurasu i širom Severne Amerike.
- Primio je otkrovenje o Svetom pismu 2005 godine u vezi Jednog Svevišnjeg Boga i napisao revolucionarnu knjigu pod nazivom „*Slava Bogu na visini*”.
- Pomaže sveštenicima različitih veroispovesti da dođu do pravog shvatanja Biblije

Ukoliko Vas zanimaju muzika, kompakt diskovi sa propovedima, knjige, molitve ili dodatne kopije ove studije, molim Vas da nam se obratite na telefon:

Joel & LaBreeska Hemphill

P.O. Box 656

Joelton, Tennessee 37080

Phone: 615/299-0848

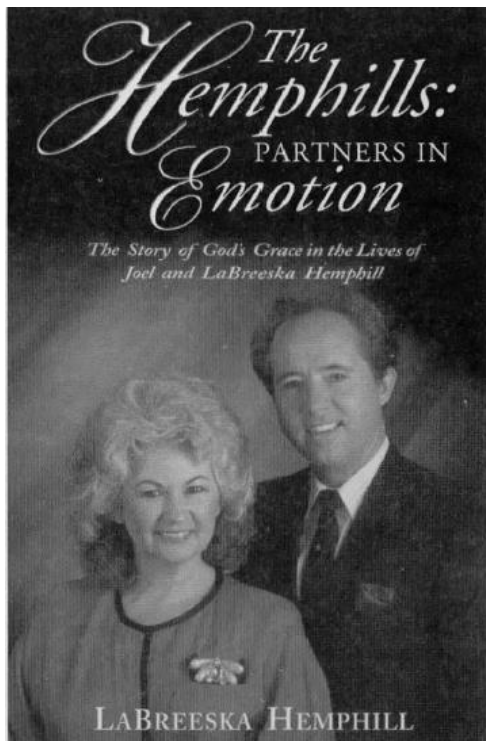
Fax: 615/299-0849

email: jhemphill@wildblue.net

www.thehemphills.com

www.trumpetcallbooks.com

Kako biste čuli autora, kako drži predavanje o ovoj izvanrednoj tematici, koja se tiče Jednog Svevišnjeg Boga posetite www.trumpetcallbooks.com

LaBreeska Rogers Hemphill je provela svoj život služeći kroz gospel muziku. Ranih 1950-ih, putovala je kao član Happy Goodman Family udruženja a kasnije, 25 godina, sa svojom najbližom porodicom. Hemphill porodica, La Breeska, Joel i njihovo troje dece, Joel Mlađi, Trent i Carmel (Candy) – ukupno su primili 8 Dove nagrada od Udruženja za gospel muziku.

LaBreeska je izuzetno uspešno napisala svoju priču, opisala svoj život i iskustva u službi. Ova knjiga menja život ulivajući nadu, pružajući ohrabrenje i utehu hiljadama ljudi. Ona otvoreno govori o svojim bračnim problemima i lečenju istih, kao i o Joelovoj dvogodišnjoj borbi sa kliničkom depresijom i ozdravljenju.

Joel o knjizi pod nazivom „*Partneri po emocijama*” kaže sledeće: „Ova knjiga je priča o božanskoj intervenciji i obnovi, o tome kako je Bog uneo radost u naše patnje i nadu u očajanje i pretvorio je naše iskušenje u svedočenje. Hvala ti, draga, što si ispričala našu priču.”

Bill Gaither kaže: „Neko je rekao da kad već planiraš da kreneš na putovanje, možeš i da uživaš u prvom koraku. Ne znam dvoje ljudi koji više uživaju u tom putovanju od Joel-a i LaBreeska-e Hemphill. Mislim da ćete i vi uživati u putovanju dok budete doživljavali njihove emocije čitanjem ove knjige.”

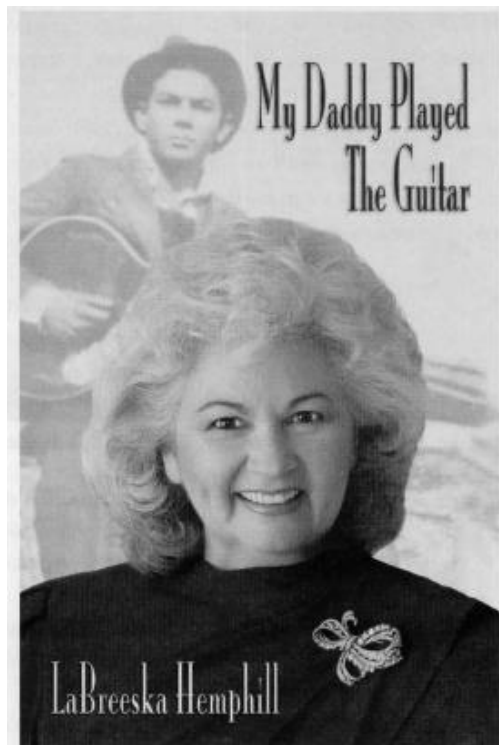
Zig Ziglar kaže, „*Partneri po emocijama*” je knjiga o veri, ljubavi i nadi. Takođe, to je knjiga o prevazilaženju razlika, strpljivog traganja za ostvarenjem snova, odavanjem časti Hristu kao Gospodu i pokazivanju posvećenosti kroz služenje Njemu i Njegovom pozivu ... Smejaćete se, plakati, radovati i biti ispunjeni entuzijazmom, jer delite La Breeskina lična iskustva.”

Pat Boone kaže sledeće: „Porodica Hemphill je već decenijama jako uspešna po pitanju gospel muzike – nije ni čudo to što se neprijatelj naših duša na najstrašnije načine okomio na njih. Ali Isus je obećao da će biti sa nama „dolinom sena smrti” ... Pročitajte ovo veličanstveno svedočenje i neka vas ono ohrabri koliko je i mene ohrabril.”

Marty Stuart kaže: „LaBreeska Hemphill je majka u jednoj od uvažanih porodica koja se bavi gospel muzikom, *Partneri po emocijama* je izuzetno delo koje beleži njeno putovanje od prašnjavih puteva duboko u unutrašnjosti juga do granica obećane zemlje. U ovoj knjizi, ona nam daje uvidu u neke fascinantne ljude i mesta. Najizuzetnije od njih je ... njeno srce.

Ovu knjigu svaka hrišćanska biblioteka treba da poseduje.

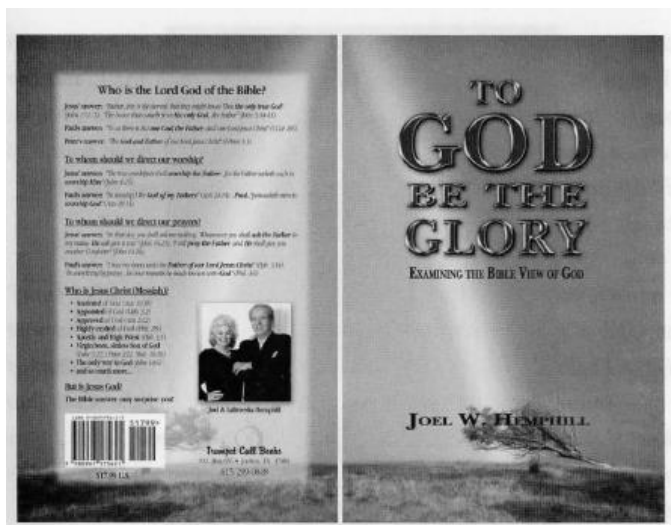
Dostupna na The Hemphills, Lightning
Source, Inc., ili gde god se dobra literatura prodaje.

LaBreeska Rogers Hemphill, dobro poznata i priznata pevačica gospel muzike i članica dve poznate porodice, koje se bave južnjačkom gospel muzikom, Srećna Goodman porodica Hemphillovi, inspirisana svojim dragocenim životnim iskustvima, piše ovu inspirativnu i zabavnu knjigu (255 strana).

Svoju karijeru je počela 1936. godine kada je njen otac *Erskine Rogers* poručio *Stella* gitaru za 12 dolara iz kataloga i počeo da uči da svira. Severna Alabama je vrela i borove šume okruga Voker su oživele onda kada je narodna, kantri, muzika dospela u crkvu. Dve velike porodice, Rogers i Goodmans su se sastale, *Goodman Trio* je počeo da peva, dok ih je mladi Erskine pratio na gitari.

LaBreeska, žena – majka – autor – pastorova žena – i član Gaither Homecoming Videos, ima priču koju vredi ispričati a koja obuhvata preko 6 decenija uključujući i interesantan i raznolik opseg ličnosti. Ovo su priče iz njenog života, ali one mnogima mogu da promene živote. Ona kaže da je sve počelo onda kada je „*Majka pevala a tata svirao gitaru*”.

2006. godine sam završio i objavio ovu knjigu o onome što Biblija zaista propoveda o Bogu. To je knjiga od 390 strana sa preko 1000 biblijskih citata koji se tiču ove tematike.

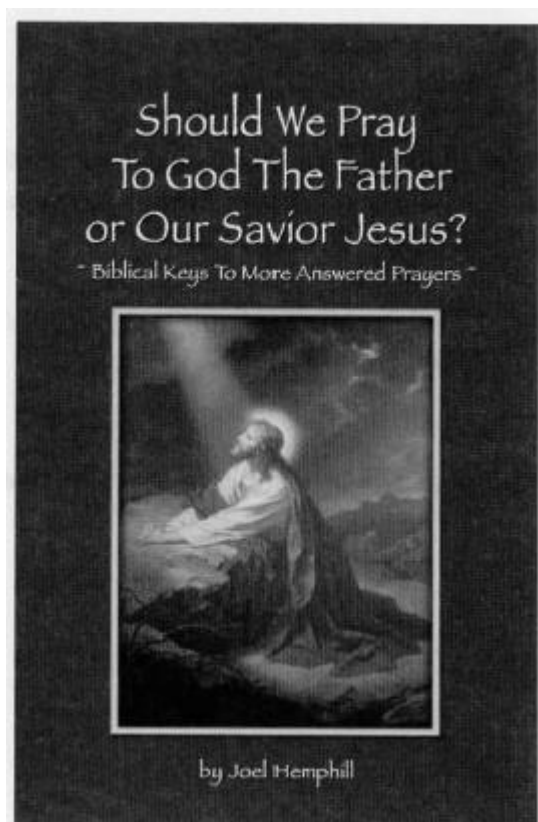
Razlog zbog kog se bavim ovim pitanjem je velika konfuzija oko toga ko je Svevišnji Bog u odnosu na svog natprirodno začetog, bezgrešnog Sina, koga je rodila devica, Isusa Hrista, našeg spasitelja i Mesije. Isus je dosta toga rekao o Bogu Ocu. Zapravo, on je daleko više govorio o svom odnosu sa Ocem, nego o bilo čemu drugom. On je rekao: „**Moj Otac je veći od mene**” (*Jovan 14:28*), moj Otac zna što ja ne znam (*Matej 24:36*), moj Otac će odlučiti ko sedi sa moje desne i leve strane u mom carstvu, ta mesta „**nisu na meni da ih dam**” (*Matej 20:23*), i postoje stvari koje „**Otac zadržava u svojoj vlasti**” (*Dela 1:7*). Isus je porekao da je Bog (*Matej 19:17*). Poricao je to rečima: „**Rekao sam da sam Sin Božiji**” (*Jovan 10:36*).

On je rekao: „**Nijedan čovek nije video Oca**” (Jovan 6:46). On je rekao da je Otac „**jedan i jedini Bog**” (Jovan 5:44 NASB), i Otac je „**jedini pravi Bog**” (Jovan 17:3). On je rekao, „*A sad gledate mene da ubijete, čoveka koji vam istinu kazah koju čuh od Boga*” (Jovan 8:40). On je rekao: „**Vraćam se k Ocu svom i Bogu vašem**” (Jovan 20:17).

Apostol Pavle se složio sa Isusom. On je rekao „**jedini mudri Bog**” je Bog koji je „*neuništiv*” (I Timotiju 1:17), „*za nas postoji samo jedan Bog, Otac*” (I Korinćanima 8:6) i postoji „**jedan Bog Otac svih, koji je iznad svih**” (Efescima 4:6). On je nazvao Boga, „**Bogom i Ocem našeg Gospoda Isusa Hrista**” i „**Bogom našeg Gospoda Isusa Hrista, Oca slave**” (Efescima 1:3, 1 17). On je rekao „*Toga radi priklanjam kolena svoja pred Ocem Gospoda našeg Isusa Hrista,*” i „*zahvaljuje za sve Bogu i Ocu u ime našeg Isusa Hrista*” (Efescima 3:14; 5:20). Pavle je na kraju rekao da će Hrist „*Onda kraj, kad preda carstvo Bogu i Ocu,*” i „*onda će se i sam Sin pokoriti Onom koji Mu sve pokori, da bude Bog sve u svemu*” (I Korinćanima 15:24, 28).

Molim Vas da uz posvećenost prostudirajte ovu važnu tematiku, jer ona to zaslužuje,

Ljubav prema Isusu Hristu,
Joel Hemphill

Joel piše:

„Često nam neprijatelj onemogućava da u Bibliji vidimo jasna uputstva u vezi molitve a onda dovodi do toga da u svojim srcima krivimo Boga kada naše molitve ne budu uslišene.“

Pročitajte ove reči Isusa, našeg Spasitelja, u vezi molitve:

*„Kad se molite Bogu govorite: **Oče naš** koji si na nebesima“*
(Luka 11:2).

*„Kada se moliš ...moli se **svom Ocu**...“* (Matej 6:6).

*„Otac vaš nebeski (će) dati dobra onima koji **ga mole**” (Matej 7:11).*

*„ ...da šta god **zaištete u Oca ... on** vam može dati” (Jovan 15:16).*

*„ I u onaj dan **nećete me pitati nizašta**. Zaista, zaista vam kažem da **šta god uzištete u Oca u ime moje, daće vam**” (Jovan 16:23).*

Poglavlja uključuju: "Protokol pristupa Bogu" i "Kako se Pavle molio". (108 strana)

Vama je potrebna ova knjiga sa ključevima Biblije kako bi Vam što više molitvi bilo uslišeno!

Reč je teža od sveta

„Neka Bog bude istinit a svaki čovek lažov” (Rimljanima 3:4).

Uzmite u obzir ove biblijske činjenice:

Nikada se ne opisuju tri prestola u raju. Uvek je to samo **jedan presto Boga Svemoćnog**, a Isus sedi sa Njegove desne strane. **Ne postoji treća osoba koja sedi sa Njegove leve strane** (Ps. 110:1; Marko 16:19; Dela 7:55; Jev. 10:12; Otk. 3:21; Otk. 4:2; Otk. 7:10).

U svakoj od svojih 13 poslanica, Pavle je prenosio pozdrave od „**Boga Oca i Gospoda Isusa Hrista**”. On nikada nije prenosio pozdrave od „osobe” pod imenom Sveti Duh.

Isus je upotrebljavao termine „**Duh vašeg Oca**” i „**Sveti duh**” ali za njega su oni imali isto značenje. (Matej. 10:20; Marko 13:11).

„ *A vi sedite ... dok se ne obučete u silu s visine*” (Luka 24:49).

„*Toga radi priklanjam kolena svoja pred Ocem ... da se utvrdite Duhom njegovim za unutrašnjeg čoveka* (Efescima 3:14, 16).

Duh se u Bibliji često oslovljava zamenicom srednjeg roda (Jovan 1:32; Rim. 8:16, 26; I Petrova 1:11).

Joel piše:

„Da li je Sveti duh u Bibliji predstavljen kao „osoba” koja je odvojena i drugačija od Boga ili kao **dah i moć** samog Boga Oca? Biblija ima mnogo toga da kaže na ovu veoma važnu temu!”

-

Fusnote:

¹ Poglavlje 2 – Sveti duh je duh Oca

Graham, Dr Billy; *The Holy Spirit*; W Publishing Group; Nashville, TN; 1988; str.5 .

² Poglavlje 3 – Neka šokantna priznanja.

Guthrie, Shirley C. Jr.; *Christian Doctrine*; Westminster John Knox Press,. Louisville, KY; 1994.

³ Ryrie, Charles C.; *Basic theology* Moody Press; Chicago, IL; 1999.

⁴ Erickson, Millard J.; *God In Three Persons*; Baker Books; Grand Rapids, MI; 1995.

⁵ Mccready, Douglas; *He Came Down From Heaven*; InterVarsity Press; Downers Grove, IL; 2005.

⁶ Richardson, Cyril C.; *The Doctrine of the Trinity*; Abingdon Press; Nashville, TN; 1958.

⁷ Olson, Roger E. and Hall, Christopher A.; *The Trinity* William 8. Eerdmans Publishing Co.; Grand Rapids, MI; 2002.

⁸ Baker, Robert and Landers, John; *A Summary of Christian History* Broadman and Holman Publishing; Nashville, TN;2005.

⁹ *A Select Library of Nicene and Post-Nicene Fathers Of the Christian Church*; 2nd series; ed. by Philip Schaff and Henry Wace; (14 tomova., Oxford and New York; 1890-1916); I, 561-580; posebno strana. 566.

¹⁰ *Encyclopedia Americana*; Grolier, Inc.; Danbury, CT; 1992; Tom 20, p. 310.

¹¹ *Encyclopedia Americana*; Grolier, Inc.; Danbury, CT; 1992; Tom 7; str. 649.

¹² Wilson, Ian; *Jesus: The Evidence*; Harper & Row Publishing; 1984; str. 165.

¹³ *Encyclopedia Americana*; Grolier, Inc.; Danbury, CT; 1992; Tom 20; str. 310.

¹⁴ MacMullen, Ramsey; *Voting About God In Early Church Councils*; Yale U. Press; New Haven, CY; 2006; str. 7.

¹⁵ Yancey, Philip; Lična prepiska.

¹⁶ Graham, Dr. Billy; *The Holy Spirit*; W Publishing Group; Nashville, TN; 1988; str. 7.

¹⁷ Olson, Roger E. and Hall, Christopher; William B. Eerdmans Publishing Co.; Grand Rapids, MI; 2002; str. 39-40.

¹⁸ Erickson, Millard J.; *God in Three Persons*; Baker Books; Grand Rapids, MI; 1995; str. 19.

¹⁹ Erickson, Millard J.; *God In Three Persons*; Baker Books; Grand Rapids, MI; 1995; str. 28-29.

²⁰ McBrien, Richard P.; Gen. Ed.; *The Harper Collins Encyclopedia of Catholicism*; str. 106.

²¹ Baker, Robert and Landers, John; *A Summary of Christian*

History; Broadman and Holman Publishing; Nashville, TN; 2005; p . 65

²² Johnson, Paul; *A History of Christianity*; Atheneum Press; New York, NY; 1976.

²³ Erickson, Millard J.; *God in Three Persons*; Baker Books; Grand Rapids, MI; 1995; str. 23.

²⁴ Citirano na snimku službe iz moje biblioteke.

²⁵ Sproul, R.C.; Ligonier Ministries; Lake Mary, FL.

²⁶ Olson, Roger E. and Hall, Christopher; William B. Eerdmans Publishing Co.; Grand Rapids, MI; 2002.

²⁷ Richardson, Cyril C.; *The Doctrine of The Trinity*; Abingdon Press; Nashville, TN; 1958.

²⁸ **Poglavlje 5 – Pavle o Svetom duhu**

Neki deo materijala upotrebljenog u Petom poglavlju dugujem radu čoveka pod imenom John David Clark, Sr; *The Influence of Trinitarian Doctrine on Translations of the Bible*; Pastor John 's House; Burlington, NC; 2007.

²⁹ McBrien, Richard P.; Gen. Ed.; *The Harper Collins Encyclopedia of Catholicism*; str. 565 .

³⁰ Ryrie, Charles C.; *Basic Theology*; Moody Press; Chicago, IL; 1999.

³¹ **Prilog A – Shvatanje prvog poglavlja Jovanovog jevanđelja**

Dunn, James D.G.; *Christology In The Making*; William B. Eerdmans Publishing Co.; Grand Rapids, MI; 1989.

³² **Prilog F – dva sumnjiva stiha**

Strobel, Lee; The Case For Christ; Zondervan; Grand Rapids, MI; 1998; str. 63-65 .

³³ Ryrie, Charles C.; Basic Theology; Moody Press; Chicago, IL; 1999; str. 60.

³⁴ Erickson, Millard J.; God in Three Persons; Baker Books; Grand Rapids, MI; 1995; str. 108.

³⁵ Davidson, Prof. Francis; Ed.; The New Bible Commentary; William B. Eerdmans Publishing Co.; Grand Rapids, MI; 1954; str. 1157.

³⁶ The Interpreters Dictionary of The Bible; 1987 Edition; Tom 1; str. 35.

³⁷ Encyclopedia Britannica; 1987 Edition; Tom 1; str. 877.

³⁸ Encyclopedia Britannica; 1937 Edition; Tom 3; str. 82,

³⁹ Hastings' Dictionary of The Bible; Hendrickson Publishers; 1994; str. 83 .

⁴⁰ McBrien, Richard P.; Gen. Ed.; The Harper Collins Encyclopedia of Catholicism; str. 134.

⁴¹ Encyclopedia Americana; Grolier, Inc.; Danbury, CT; 1992; Tom 8; str. 169.

⁴² Erickson, Millard J.; God in Three Persons; Baker Books; Grand Rapids, MI; 1995; str. 35.

⁴³ Lapide, Pinchas and Molhmann, Jurgen; Jewish Monotheism and Christian Trinitarian Doctrine; Fortress Press; Philadelphia, PA; 1979; str. 41.

⁴⁴ Walden, Jennifer Gill; Research paper- Water Baptism; 1998; str. 12.

⁴⁵ Bromiley, Geoffrey W.; Gen. Ed.; *The International Standard Bible Encyclopedia*; William B. Eerdmans Publishing Co.; Grand Rapids, MI; 1979; Tom 1; str. 421-422.

⁴⁶ Harnack, Dr. Adolph; *History of Dogma*; Dover Publications; New York, NY; 1961; first published 1900; Tom 1; str. 79.